

לא לחכות
לא לחכות
לא לחכות

עידן חדש

**החברה
היא הפתרון**

JLI

הרב אפרים מינץ
מנהל ראשי

הרב דובי רבינוביץ
רבקי מוצ'קין
רכזי מערכת

הרב נפתלי סילברברג
הרב לייזר גורקאוו
אחראי תוכן

הרב מוטי קליין
הרב משה וולף
עימוד ועיצוב

הרב מענדי רבינוביץ
תרגום

מנחם רבינוביץ
הגהה

SIE (שיחות באנגלית)

הרב שמולי אבצן
אחראי תוכן

הרב שלום זירקינד
הרב זלמי אבצן
עריכה

יוסף יצחק טורנר
עימוד

הרב י. אליעזר דנצינגר
תרגום

מרכז 302

הרב משה קוטלארסקי
סגן יו"ר מרכז לענייני חינוך
יו"ר JLI

הרב מענדי קוטלארסקי
מנהל ראשי מרכז 302

הרב נחום שפירא
מרכז 302

משרד משיח

הרב שלמה נפרסטק
גב' גיטל נפרסטק
מנהלים, משרד משיח

הרב מענדל חייטון
בית מדרש לשלוחים

פעסי נפרסטק
שיווק

וועד השלוחים של משרד "קמפיין משיח"

נערך על ידי משרד משיח של מרכז 302

© ככל הזכויות שמורות, 2021

למכון רוהר ללימודי יהדות JLI
ולמכון שיחות באנגלית

טקסט השיחות המקורי באידיש מודפס באישור הוצאת הספרים קה"ת
אין להעתיק או להעביר שום חלק מתוכן חוברת לימודים זו בשום צורה או
אמצעי, ללא אישור בכתב מאת בעלי זכויות היוצרים.

קורס לימוד זה מוקדש לזכות
חבר יקר של מרכז 302

אשר דוד בן ציפורה

לרגל יום הולדתו
יהי רצון שיתברך בשנת ברכה,
הצלחה, מזל וגעזונט

עידן חדש

החברה היא הפתרון

תוכן

1 הרקע

קורס מקצועי מבית JLI המשמש כרקע לשיחה, וסולל את הדרך להבין ולהעריך את המהפכה שהרבי בא לחולל בשיחות השבועיות שלו.

31 המקור

קראו בעצמכם את דברי הרבי.

46 הביצוע

הגיע הזמן ליישם את כל מה שלמדנו. בחלק זה ניתן למצוא עצות מעשיות, הצעות ותרגילי חשיבה מהחיים האמיתיים שנוכל לקחת לחיי היומיום שלנו.

המהפכה הצרפתית

בפרשת וישב, תשנ"ב, הרבי הזכיר את שיטתו של אדמו"ר הזקן בזמנו, לפיה החירות שהעניקה המהפכה הצרפתית של 1789 לא טובה ליהודים. למרות שהיא יצרה לכאורה חירות אישית ואפשרות לצמיחה כלכלית, אדמו"ר הזקן סבר שהיא תגרום לחלישות רוחנית וירידה ברמת קיום המצוות ולימוד התורה. נחוש בדעתו בנוגע לנזק הרוחני הפוטנציאלי, החליט אדמו"ר הזקן שבשום אופן הוא לא יחיה תחת שלטון הכיבוש הצרפתי אף לא לרגע קט. במהלך הפלישה לרוסיה ב-1812, כשהצבא הצרפתי התקרב לליאדי, עזב אדמו"ר הזקן את העיר עם כל משפחתו ונדד כפליט, והכל כדי לברוח ממה שהחשיב ככוחות הטומאה. במהלך השנים, ראו אף כל אדמו"רי חב"ד ממשיכי דרכו את צרפת כמנגדת ליראת שמיים ולא ראויה לקדושה, ולכן כמעט ולא השקיעו בה מאמצים להפצת המעיינות, והיא הייתה לסמל של ליברליות לא דתית המקדשת את הנהנתנות. היא הפכה לאנטיתזה האולטימטיבית לרעיון החדרת הקדושה בעולם החומרי.

הכל השתנה במאה האחרונה. כיום, צרפת בכלל, ופריז בפרט, הפכה למרכז של תורה ויהדות, עם ריבוי מוסדות יהודיים ובהם ישיבות ובתי חב"ד לרוב. הספרות התורנית והחסידית הצרפתית נמצאת בפריחה חסרת תקדים, והיא נחשבת לאחד מסמלי ההצלחה הגדולה של הפצת מעיינות החסידות, ובמשך שנים נחשבה להצלחה הגדולה ביותר של עולם השליחות החב"די.

הרבי ציין את השינוי כסימפטום לבואו הקרוב של משיח. ככל שאנו מתקרבים לעידן שבו העולם יתגלה כמאוחד עם ה', עולם בו החומריות והקדושה האלוקית לא רק שאינם סותרות זו לזו אלא שמתברר שבעצם חד הן, יותר ויותר מדינות שבהן היהדות לא היוותה ממד מרכזי בהן – מתפתחות ומתגלות כמרכזי תורה ויהדות.

תוכנית לימודים זו מציגה את התהליך התודעתי המואץ, המתחיל מעולם שנראה כאילו הוא נפרד מהקדוש ברוך הוא ועובר לעולם שהוא אחד עם בוראו.

גישה משולבת

ההתמזגות של ה'מעלה' וה'מטה' – אלוקות והעולם – היא עיקרון מרכזי בתורת החסידות. בחודש שעבר למדנו על הסינתזה הזו בתוך האדם – ההתמזגות של הנפש הבהמית והנפש האלוקית, גוף ונפש. החודש נלמד על זה ברמה גלובלית.

ישנה אסכולה במחשבת ישראל הטוענת שהקדושה יכולה לפרוח רק כשאנו מנותקים מהעולם. הדבר עומד בסתירה לגישת החסידות הרואה בדירה בתחתונים את המטרה העיקרית של התורה והמצוות ושל הבריאה עצמה. ישנם אינספור סיפורים ודוגמאות על כך שהרביים עשו שימוש קדוש בחפצים חומריים ואף באובייקטים הנראים שליליים במבט חיצוני.

לדוגמה, הרבי כינה את תנועת הנוער היהודית הגדולה בעולם "צבאות השם". הוא אף השתמש בשפת הדרגות של צבא – מוסד המקדש כוחניות ואלימות – כדי לתמרץ ילדים לקיים עוד ועוד מצוות.

הרבי הורה פעם לאמן מייקל שוורץ ליצור דמות קומיקס עבור מגזין הנוער היהודי 'שיחות לנוער', דמות שילדים יוכלו להזדהות איתה, דמות מרכזית לסיפורי קומיקס – והרבי אמר לשוורץ שזה אמור להיות כמו הדמות של דיק טרייסי (שהיה בלש מפורסם של סיפורי קומיקס שהתפרסמו במשך למעלה מארבעים וחמש שנים ודמותו אף כיכבה בכמה סרטים וסדרות). במקום להירתע מכל מה שמריח מחילוניות, מינף אותו הרבי ככלי ללימוד תורה ולהפצת יהדות.

ההמחשה הגדולה ביותר היא העובדה שהתוועדות הרבי שודרו בערוצי הטלוויזיה בכבלים (שנועדו במקור להצגת סרטים וסדרות חילוניים). באופן דומה, הרבי עשה שימוש בתקשורת דיגיטלית לוויינית כדי לשדר הדלקת נרות חנוכה בשידור חי, בו-זמנית, ברחבי העולם, תוך שהרבי עצמו משתתף באירוע (היה זה טרום עידן האינטרנט – ובחוגים חרדיים רבים החרימו את השימוש בתקשורת לוויינית שהייתה סמל למדיה חילונית).

הרבי הסביר זאת בשני מישורים.

כלי אלוקי

ההסבר הראשון הוא שה' ברא את העולם לכבודו. זה אומר שכל דבר בעולם הזה נועד מטבעו לשרת את ה'. נכון שיש לנו בחירה חופשית ואנו יכולים להשתמש בדברים מסוימים בצורה לא ראויה. אבל זה לא משנה את תכונתם הטבעית ומטרתם האינטגרלית ככלי המשרת לקדושה. זה שסדרות שימשו כדי לספר סיפורים חילוניים ואולי גם לא הולמים, לא אומר שאי אפשר לעשות בהן שימוש טוב.

הרבי אומנם הורה לחסידיו להימנע מצפיה בטלוויזיה והורה להם לא להכניסה לבתיהם, אך בד בבד הוא ניצל את הטלוויזיה ככלי להפיץ יהדות לאלו שכבר צפו בה.

מיזוג מוחלט

הסיבה האמיתית לסינתזה של העולם החומרי וקדושה אלוקית היא שהם מטבעם אחד. הם לא שני דברים נפרדים וסותרים האחד את השני, העולם אינו רק כלי ומכשיר לשימוש אלוקי. העולם והאלוקים חד הם. זהו רעיון 'משיחי' גאולתי עמוק שהרבי דן בו בהרחבה במהלך שנות נשיאותו.

במבט שטחי, לא יכולה להיות סתירה גדולה יותר מהעולם והקדושה האלוקית. כשאתה עובר ליד בסיס צבאי, למשל, שבו חיילים מתאמנים להרוג, אתה לא מקשר את זה לקדושה. אבל המהות של עבודת הבריורים היא לעדן ולרומם את העולם השפל, כולל חלקיו הנמוכים ביותר. איך זה עובד?

הרבי התווה תוכנית בת ארבעה שלבים.

ארבעת השלבים

1. השלב הראשון הוא להילחם עם העולם החומרי. אכלו רק למטרת קודש, נהלו את העסקים בקפדנות על פי ההלכה וכו'. כך האוכל שאנו אוכלים והעסק שאנו מנהלים הם צינורות של קדושה. הבעיה בגישה הזו היא שהם קדושים רק כאשר אנחנו כופים עליהם את השימוש לקדושה. לפני זה – או בהעדר השימוש לקדושה, העולם נשאר חומרי ושפל. כאן באה תורת החסידות ומציגה את השלב השני.

2. השלב השני הוא לטהר את העולם ברוגע (לא במלחמה) באמצעות לימוד תורה. כאשר אנו לומדים בתורה על כשרות ועל מה שלא, המאכלים הופכים להיות כחלק מהתורה הקדושה. הם כבר לא חלק מהעולם; הם אלוקיים. לימוד התורה שלנו "שוטף" אותם בהילת קדושה המחלישה את חומריהם ומקדשת אותם.

החיסרון הוא שעלייתם לקדושה נעשית רק כי אנחנו מרימים אותם ממצבם השפל. במצבם הנמוך, החומרי, עדיין יש פער בינם לבין ה'. זו הסיבה שחסידות מציגה את השלב השלישי.

3. בשלב השלישי, עם גילוי תורת החסידות הדנה בנושאים ומושגים קדושים כמו נשמה וה', זה חושף את האמת החדורה בעולם – שהכל הוא חלק מה'; שהעולם מטבעו האמיתי נמשך לקדושה אלוקית. זה דומה למה שקרה בעידן שלמה המלך, כאשר האומות נמשכו לאור האלוקי של בית המקדש וגדולי החכמים והנכבדים בעולם נמשכו מאליהם אל שלמה המלך כמו מגנט ובאו לירושלים.

4. משיח הוא השלב הרביעי. בבוא המשיח, האמת המהותית של העולם תתגלה בכל מקום ובכל דבר. לא נצטרך להתנתק ולעזוב את מצבנו השפל כדי להשיג את האמת האלוקית שלנו. נראה בעינינו הגשמיות שהזחות האמיתית של כל נברא היא עצמות ומהות – עצם מהותו של ה'.

לחיות עם משיח

זהו היסוד של "לחיות עם המשיח" שנלמד השבוע. לחיות עם המשיח פירושו לתפוס את העולם היום כפי שהוא יתפס כשהמשיח יהיה כאן. לראות את העולם כחלק מה' ולגלות את הקדושה האלוקית בכל היבט ותכונה של העולם.

כאשר אנו עוברים ליד גלריה לאומנות, למשל, אנו אמורים להתבונן כיצד נוכל להשתמש באומנות עבור עבודות ה' והפצת המעיינות. האם נוכל לארגן תערוכת אומנות יהודית? או שמא נגייס את אחד האומנים להכניס חיות לנושאים שנראים כ'חסרי חיים'? האם האומנות יכולה לשמש כמשל כשאנו מלמדים חסידות? אנחנו צריכים להבין שאם אנחנו לא יכולים למצוא יישום מתאים, הבעיה היא בנו, לא בגלריה לאומנות.

זו הסיבה האמיתית לכך שהרבי הביט על כל תכונה של העולם ככלי לשרת את ה': לא רק משום שהיא נוצרה לכבוד ה', אלא גם משום שהיא עצמה חלק מה'. אין שום פער בין העולם לה'.

מפעל השליחות

מיזוג זה מומחש ומושג בצורה העמוקה ביותר על ידי מפעל השליחות של הרבי. במשך עשרות שנים, היגרו שלוחיו של הרבי למקומות שונים ברחבי העולם והפכו לחלק מהקהילה המקומית. היה ברור שהמטרה היא לשלוחים תהיה השפעה קבועה על קהילתם.

בפרשת וישב תשנ"ב גילה הרבי כי קיימת תפיסה עמוקה, חשיבה בראש של 'משיח', הכרוכה במגורי קבע של השליח ב'מקום השליחות'. אם שלוחים היו רק בשליחות זמנית, הם אולי היו מצליחים ליצור השפעה חזקה, אבל היא הייתה נשארת השפעה חיצונית. המקום עצמו, תרבותו ומנהגיו, לא היו מסתגלים לקדושה. 'גישת משיח' היא לחשוף כי המאפיינים הייחודיים של כל מקום, האקלים, התרבות, ההרגלים והנורמות שלו, הם כולם מאפייניה של אלוקות. כל אחד מהם מהווה נקודת מגע לתורה ולמצוות – פלטפורמה להפצת יהדות.

ניתן להשיג זאת רק על ידי הגירה של שלוחים לצמיתות לכל חלקי העולם. השלוחים מלמדים תורה באמצעות השפה, הניב, והתאמה לתרבות המקומית. הם מנצלים תכונות פופולריות של מנהגים מקומיים עבור תוכניות חינוכיות ואירועי חגים. הם הופכים לחלק מהנוף המקומי וכך, כל העולם מתגלה כמאוחד עם ה'.

אין מקום מרוחק מדי, שפל מדי או לא קדוש. כל מקום בעולם יכול להוות מרכז תורה ייחודי, העולה בקנה אחד עם גינוניו ותרבותו הייחודיים, ממנו ניתן ללמד תורה לכל העולם.

כך, מפעל השליחות מתגלה על ידי הרבי לא רק כאמצעי להבאת יהודים ולקרבתם לתורה ויהדות, אלא גם כתוכנית להכנת העולם עצמו למשיח.

ניצול נכון של החירות

זו הסיבה שצרפת עברה מהפך כזה במהלך המאה האחרונה. הרוח החופשית של החירות הצרפתית, שאדמו"ר הזקן ראה כסכנה ליהדות – היוותה אנטייתזה לקדושה כאשר העולם עדיין היה שקוע במצב 'גלות'. היה זה בתחילת גילוי תורת חסידות חב"ד וראשיתו של תהליך בן שבעה דורות, שיביא את העולם למצב של גאולה.

ככל שהתקרב עידן הגאולה האמיתי וביאת המשיח, טבעו האמיתי של העולם החל להתגלות. לפיכך, כיום אנו בעידן שאפילו במדינות שהיו בעבר תחת

שלטון הצאר (והקומוניסטים אחריו) יש חירות מחשבתית וחופשיות לחיות איש באמונתו, ולמרות זאת לא רק שאין זה מהווה סכנה רוחנית, אלא החירות מנוצלת להפצת המעיינות ולפריחה חסרת תקדים של עולם התורה והמצוות גם בצרפת עצמה, דבר שלא קרה עד לדורנו.

כיום, מיליוני יהודים חיים במדינות ברחבי העולם המעניקות לאזרחיהן חירות. וזה גורם ליותר ויותר יהודים לבחור מרצונם לקבל על עצמם עול תורה ומצוות. זוהי האינדיקציה הגדולה ביותר לכך שהמשיח עומד להתגלות. בואו נחיה עם המשיח כבר היום, נשתמש בחירות הניתנת לנו להגברת הקדושה והפצת היהדות ונזכה לראות את המשיח מתגלה.

א. אין קונפליקט

כשאנחנו מסתכלים על העולם הפיזי, אנחנו לא רואים בו שום אלוקות. כאשר אנו מסתכלים על ה', איננו מבחינים בשום מכנה ארצי. על פני השטח, נראה שהשניים נמצאים בקונפליקט מתמשך ותמידי. ואכן, לאורך השנים, רבים מחכמי התורה הרגישו שהתורה והקדושה יכולים לשגשג רק אם נימנע מענייני העולם וניבדל ממנו.

אולם תורת החסידות, שקובעת שדירה בתחתונים היא המטרה העיקרית של הבריאה, איננה מסכימה. החסידות טוענת שאכן ניתן לשלב בין ה'מעלה' וה'מטה'. כל מיני דברים בעולם הפיזי המשמשים לרוב עבור מטרות חילוניות או סתם להנאה, נועדו למעשה לשמש למטרות קדושות:

טקסט 1

שמות רבה לה, א

אמר רבי שמעון בן לקיש לא היה העולם ראוי להשתמש בזהב, ולמה נברא? בשביל המשכן ובשביל בית המקדש.

אנשים רבים התדרדרו לחטאים ולנהנתנות מיותרת כי היה להם יותר מדי זהב. אף על פי כן, במקום למנוע את הזהב מאיתנו, ה' העניק לנו אותו כדי שנוכל להשתמש בו למטרות קדושות. זה מוכיח שעם הזהב, כמו כל דבר אחר בעולם, אפשר לעשות שימוש ולשלב אותו עם קדושה:

טקסט 2

הרבי, רבי מנחם מענדל שניאורסון, ספר השיחות
תשמ"ה, 593, הערת שוליים 32

בנוגע להתפתחות והתגלות המכשירים כו' שנתגלו בדורות האחרונים, שאף שיש אפשריות להשתמש בהם לענינים היפך התורה, (וכן הוא בפועל על ידי כמה [אנשים] רחמנא ליצלן) - מכל מקום צריך להשתמש בהם לעניני קדושה, הפצת התורה והיהדות, וכיוצא בזה,

ובפרט אלה שמשתמשים בהם בענייני מסחר, שהרי בשביל זה נבראו כחות אלו שבטבע ונתגלו חכמות אלו כמדובר כמה פעמים¹.

כבר מראשית שנות הנשיאות, עשה הרבי שימוש בטכנולוגיה כדי ללמד חסידות. התוועדותיותיו של הרבי הועברו בשידור חי תחילה ברדיו, ואחר כך בטלוויזיה. בדומה לכך, עודד הרבי את לימוד התניא ושיעורים נוספים על גלי הרדיו. הרבי הפך רכבים ל'טנק המצוות' כדי להפיץ ברחובות את אור היהדות. הרבי לקח את תחום הבידור, ליצנים ומצעדים וניצל את זה כדי לעודד גאווה יהודית. הרבי רצה שיצאו לאור עיתונים יהודיים לילדים, בסגנונות שהיו פופולריים בתקשורת החילונית.

ב. כלים

מדוע אכן הרבי אינו רואה בענייני העולם איום לקדושה?

אחרי הכל, אם אני מנהל עסק, הייתי מפסיד הרבה כסף לו הייתי בוחר לשמור שבת. יש אינספור דוגמאות כאלה המצביעות לכאורה על כך שהעולם עומד בניגוד לאלוקים.

תשובתו של הרבי:

טקסט 3

הרבי, רבי מנחם מענדל שניאורסון, לקוטי שיחות א, 1-2

בעת עס . . . דוכט זיך, אז צוליב דער וועלטלעכער נאטירלעכער ארדענונג איז דאס אים שווער, אדער גאר אוממעגלעך - איז בשעת ער דערמאנט זיך אז . . . "קודשא בריך הוא אסתכל באורייתא וברא עלמא" - דער אויבערשטער האט אריינגעקוקט אין תורה (אין די עשרה מאמרות) און דערמיט באשאפן די וועלט - איז מצד דעם אפלייג אז די גאנצע עקזיסטענץ און "פאראן" פון וועלט איז נאר פון די עשרה מאמרות שבתורה, ווייסט ער במילא, אז די מציאות פון

¹ בשיחה, הרבי מפנה ללקוטי שיחות טו, 42; כו, 359. ראו שם בארוכה.

וועלט קען ניט זיין קיין שטער צו מצוות, ווארום אין דער זעלבער תורה שטייט דאך "אנכי ה' אלקיך" מיט אלע תרי"ג מצוות.

כאשר . . . נדמה לו שבגלל סדרי הטבע של העולם נהיה לו קשה, או בלתי אפשרי – עליו להיזכר ש"קודשא בריך הוא אסתכל באורייתא וברא עלמא" – הקב"ה הסתכל בתורה (בעשרה מאמרות) ועל ידי זה הוא ברא את העולם; כשיוצאים מנקודת הנחה שכל קיומו ועצם הימצאותו של העולם מגיעים רק מהעשרה מאמרות שבתורה, ממילא הוא מבין שמציאות העולם לא יכולה להפריע לקיום המצוות, משום שבאותה תורה [-שבאמצעותה נברא העולם] כתוב "אנכי ה' אלקיך" וכל תרי"ג המצוות.

אני יכול לחשוב שאם אני אשאיר את החנות שלי פתוחה בשבת היא תכניס לי יותר כסף, אבל זה פשוט לא עובד ככה. לא יכול להיות שהעולם יעמוד בסתירה אל התורה. אולי ארוויח יותר כסף, אבל הכסף הזה ירד לטמיון – הוא יבזבז בצורה לא חכמה ולא בריאה.

העולם עצמו מאמץ את הגישה הזו:

טקסט 4

הרבי, רבי מנחם מענדל שניאורסון, ספר השיחות
תשמ"ח ב, 590, הערת שוליים 10

התורה מגלה אמיתית המציאות ותכלית של כל דבר . . . היינו, שהשימוש בהדבר צריך להיות מתאים לאמיתית מציאותו וטבעו [-האמיתי] של הדבר שבעולם, [-שזה קורה] כשמשמשים בו על פי הוראת התורה. ובאם לא כן חס ושלום הרי זה לא רק היפך התורה והיפך רצון ה', אלא גם היפך המציאות והטבע של הדבר ההוא.

התכלית האלוקית של כל חפץ אינה דבר זר עבורו, היא אינה מחוץ לקיומו; להפך – היא נמצאת בליבה שלו. למשל, האינטרנט אינו רע; והוא גם אינו כוח ניטרלי שניתן לרתום לטוב או לרע. יש לו, מטבעו, נטייה לקדושה והוא נועד לשמש כלי עבור הקדושה.

כשמישהו משתמש באינטרנט לעשות דברים לא טובים או אפילו סתם לבזבז זמן, זה כמו מישהו שמשמש ביצירה של פיקאסו או רמברנדט בתור קרש

חיתוך לירקות. אי אפשר להגיד על הציורים שהם ניטראליים; לאמנים הייתה מטרה מאוד ספציפית בראש בעת שעבדו על יצירות המופת שלהם. כשמישהו מנצל את הבחירה החופשית שניתנה לו ועושה שימוש לרעה ביצירת האומנות, זה נוגד את האופי והתכלית המהותית של היצירה. באופן דומה, כאשר אנו משתמשים באינטרנט, אחת מיצירותיו של ה', באופן שאינו תואם את התורה, אנו בעצם פועלים בניגוד לטבע המהותי של האינטרנט עצמו.

אז אם הקדושה היא ממש בטבע של העולם, מדוע אנו נתקלים בכל כך הרבה דברים שמהווים מכשול לאלוקות וקדושה?

טקסט 5

הרבי, רבי מנחם מענדל שניאורסון, שיחות קודש תש"מ ג, 626

טאָמער אַ איד גייט אַרויס אין וועלט און זעט ניט אין אַ זאַך וואָס דער אויבערשטער האָט באַשאַפן ווי מ'קען דאָס אויסנוצן לכבוד דעם אויבערשטן, איז דאָס ניט דערפאַר וואָס דער זאַך קען מען ניט נוצן לכבוד דעם אויבערשטן, וואָרום די משנה זאָגט בפירוש, "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא אלא לכבודו" (אבות ו, יא).

נאָר דאָס איז דערפאַר וואָס "ריק הוא מכם" (דברים לב, מז), אַז ס'איז "ריק" דערפאַר וואָס דאָס איז "מכם". וויבאַלד אַז ביי אים פעלט בעבודתו צו אויסנוצן דער זאַך לכבוד דעם אויבערשטן – דערפאַר זעט מען ניט ווי דער זאַך איז "לא בראו אלא לכבודו". דאס הייסט אז ער נוצט אויס אַ זאַך אין וועלט צוליב דברי רשות, אָדער צוליב דברים של מה בכך, און דברי בזיון, און ניט צוליב דעם כבוד פון דעם אויבערשטן.

וואָס דאָס איז על דרך ווי איינער נעמט אַ מתנה פון אבנים טובות ומרגליות וואָס דער מלך האָט אים געגעבן און נוצט דאָס אויס אויף אַן ענין וואָס איז ווערט אַ פרוטה של נחושת, דאס הייסט אויף אַן ענין של רשות אָדער אַן ענין של מה-בכך. וואָס דאָס איז די גרעסטע בזיון פאַר דעם מלך, אז מ'נוצט אויס אַ מתנה חשובה וואָס ער האָט אָפגעגעבן פאַר אַ דבר טפל און אַ דבר בלתי חשוב.

ועל דרך זה בנוגע צו דעם אויבערשטן. דער אויבערשטער האָט באַשאַפן אַ וועלט און אַלע זאַכן וואָס געפינען זיך אין דער וועלט, און ער האָט עס באַשאַפן לכבודו, "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא

בראו אלא לכבודו", דאס הייסט אַז אַ איד זאָל דאָס אויסנוצן לכבוד
דעם אויבערשטן.

איז דאָך פאַרשטאַנדיק וואָס פאַר אַ בזיון דאָס איז בשעת אַ איד
נעמט אפילו איין זאָך אין וועלט און נוצט עס אויס ניט לכבוד דעם
אויבערשטן, נאָר אויף דברי רשות אָדער נאָך ערגער – אויף דברים
של מה-בכך ובזיון.

אם יהודי יוצא לרחוב ורואה דבר שנברא על ידי ה', אך אינו מסוגל לראות כיצד
ניתן לנצל את הדבר הזה לכבוד ה', אין זה אומר שאכן אין לדבר הזה שימוש
לכבוד ה', שהרי המשנה בפירוש אומרת "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא
אלא לכבודו" (אבות ו, יא).

אלא הסיבה היא כי "ריק הוא מכם" (דברים לב, מז), כלומר, שהסיבה שזה
"ריק" – מפני שהוא "מכם". מאחר וחסר אצלו בעבודתו לנצל את הדבר לכבוד
הקב"ה – לכן אינו ניכר בדבר איך ש"לא בראו אלא לכבודו". הוא משתמש
בחפצי העולם עבור דברי הרשות, למטרות סתמיות, ודברי ביזיון, רק לא עבור
כבודו של הקב"ה.

זה כמו שאדם לוקח מתנה של אבנים טובות ומרגליות שניתנה לו מאת המלך
ומשתמש בה למשהו ששווה פרוטת נחושת, כלומר לדבר סתמי וריק. זהו
הביזיון הכי גדול למלך, שלוקחים מתנה חשובה שהוא העניק ומשתמשים בה
לדבר טפל ובלתי חשוב.

וכך בנוגע לקב"ה. הקב"ה ברא את העולם ואת כל הדברים שיש בעולם, והוא
ברא את כולם לכבודו, "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו",
כלומר שיהודי ישתמש בזה לכבוד הקב"ה.

אם כן, מובן כמה גדול הביזיון בשעה שיהודי לוקח אפילו חפץ אחד בעולם
ועושה בו שימוש לא לכבודו של הקב"ה, אלא לדברי הרשות, או גרוע מכך –
לדברים של ריקנות וביזיון.

העובדה שהאינטרנט מצליח להסיח את דעתם של הרבה האנשים לא מוכיחה
שהאינטרנט גרוע. זה מוכיח שהמשתמשים האלה לא יודעים לעשות באינטרנט

שימוש נכון. הפתרון הוא לשפר את הדרך בה אנו מסתכלים על האינטרנט ומשתמשים בו?² אחרי הכל, זה כל הרעיון של עבודת הבירורים.³

לסיכום: שיטת החשיבה שהזכרנו בתחילה, הרואה בהיבטים מסוימים של העולם כסתירה לקדושה, אינה תואמת להשקפת החסידות. החסידות דוחה תפיסה זו מכל וכל ורואה בעולם כלי טבעי לתורה.

² בדיוק כמו שאמרנו קודם על זהב: ה' לא שלל מאיתנו את הזהב רק בגלל שאנשים מסוימים משתמשים בו בצורה לא הולמת. להפך, הוא נתן לנו זהב ואמר לנו (אפילו אחרי חטא העגל) להשתמש בו כראוי - להשתמש בו לבניית המשכן.

³ כמובן שחלק מהדברים מתאימים יותר מאחרים לנצלם לשם שמיים. אבל זה לא הופך את שאר הדברים לפחות שימושיים לקדושה. רק שה' רוצה שנעבוד קשה יותר כדי למצוא להם שימוש ראוי.

ספר השיחות תשמ"ח ד, 590:

יעדע זאך וואס איז דא אין וועלט איז דא אויף דעם א הוראה אין תורה ווי מען דארף זיך פירן דערמיט. סאיז נאר וואס בנוגע צו געוויסע זאכן איז די הוראה בתורה א הוראה מפורשת ביז צו א פסק דין ברור אין שולחן ערוך, און בנוגע צו אנדערע זאכן האט דער אויבערשטער געוואלט מזכה זיין א אידן אז ער זאל נוצן זיין שכל, ביז לפעמים מיט הארעוואניע, צו געפינען אין תורה די הוראה וועגן דעם.

כל מה שאמרנו עד עכשיו זה רק קצה הקרחון של גישתו של הרבי. במשך השנים לימד אותנו הרבי כי למען האמת, העולם אינו רק כלי לאלוקות. יש איחוד מוחלט בין העולם לאלוקות: הם דבר אחד. למרות שעולם הזה וענייניו נראים כל כך שונים מאלוקות, אבל בפנימיותם, כל חלק מהעולם וכל תכונה בעולם הוא חלק מה'.

האמת הזו כל כך עמוקה ומופלאה שהיא תגלה רק כשמשיח יבוא. עם זאת, כדי שזה אכן יקרה בבוא המשיח, עלינו לפעול לגלות זאת כבר כיום:

טקסט 6

רבי שניאור זלמן מליאדי, תניא, לקוטי אמרים לז
והנה, תכלית השלימות הזה של ימות המשיח ותחיית המתים, שהוא
גילוי אור-אין-סוף ברוך-הוא בעולם הזה הגשמי, תלוי במעשינו
ועבודתנו כל זמן משך הגלות.

אך כיצד נפעל לגלות את האלוקות, כשנדמה שיש פער כה עצום בין האלוקות לעולם?

לשם כך הציע הרבי תוכנית בת ארבעה שלבים המקדמת אותנו בהדרגה אל המטרה הסופית.

א. שלב ראשון ושני - במלחמה ובשלום

שני השלבים הראשונים יוצאים מנקודת הנחה שהעולם וה' הם דברים נפרדים וצריך לאחד אותם. ישנן שתי דרכים לשלב ביניהם. האחת היא על ידי הכרזת מלחמה נגד העולם, והשנייה היא לגייס את ענייני העולם לעבודת ה' בדרכי שלום.

טקסט 7

הרבי, רבי מנחם מענדל שניאורסון, ספר המאמרים מלוקט ב, קפא-ב

וכמבואר בכמה דרושים ההפרש בין תורה לתפלה, שהבירור [=זיכוך העולם לאלוקות] דתפלה הוא בדרך מלחמה, שעת צלותא שעת קרבא [=שעת התפילה היא שעת מלחמה], והבירור דתורה הוא בדרך מנוחה.

דהחילוק שבין בירור בדרך מלחמה לבירור בדרך מנוחה הוא שבבירור שבדרך מלחמה צריך המברר להתלבש בלבושי המתברר [-כמו במלחמה שצריך לגשת אל האויב כדי לנצחו], מה שאין כן בהבירור שבדרך מנוחה, המברר נשאר במקומו, ועל ידי הגילוי אור (דהמברר) שמאיר על המתברר, הוא מתברר ממילא [-כלומר, האור של הקדושה מתפשט אוטומטית ופועל, מבלי שהאדם צריך לצאת ממקומו].

... דכמו כן הוא החילוק בין הבירור דתורה להבירור דתפילה. שהבירור דתפלה הוא באופן שנפש האלקית מתלבשת בנפש הבהמית (וכידוע שבכדי שההתבוננות דתפלה תפעול בירור נפש הבהמית, צריכה להיות ההתבוננות בענינים כאלו [-בשפה שהנפש הבהמית תוכל להבין] ובאופן שגם נפש הבהמית יכולה להשיג).

מה שאין כן הבירור דתורה הוא בדרך ממילא, דעל ידי שלומדים בתורה שדבר זה מותר ודבר זה אסור, הם מתבררים ממילא.

הרעיון של עבודת התפילה הוא לשכנע את עצמנו להתקרב לאלוקות כי ה' ראוי לאהבה הזו אפילו מנקודת המבט של הנפש הבהמית. זה נקרא להילחם עם הנפש הבהמית, כפי שהוסבר בטקסט. יש עוד זירות רבות שבהן קרבות פנימיים כאלה יכולים להתנהל: זמן הארוחה, זמן העסקים וזמני בילוי חברתיים הן רק כמה דוגמאות מני רבות. בכל אחת מאלה, ההנאות הפיזיות שהיו נותנות לנו בוסט ב"עולמיות", יכולות להוסיף לנו בתחום הקדושה. את זאת אנו משיגים על ידי שאנו מתעסקים ישירות בהתנהגויות האלו ומשנים את הדרך בה אנו עושים אותן. זהו קרב הרוותם את הפעולות הללו ומרומם אותן לאלוקות, הנקרא 'בירור בדרך מלחמה'.

ויש שיטה שלוה יותר. במקום להיאבק כדי להימנע מדברים האסורים או לשנות את הגישה שלנו לדברי החולין, אנו לומדים עליהם בתורה וכך מגלים בעולם איך שהם חלק מרצונו ומחוכמתו של ה'. כשאנו מאירים את אור התורה

על הנאות, פעולות ובילויים, מותרים ואסורים, אנו מבטלים בכך את הטומאה שלהם, מנטרלים את התנגדותם והם הופכים לחלק מהתורה. זה נקרא 'בירור בדרך מנוחה'.

כל אחת מהשיטות היא יעילה, אך אף אחת מהן אינה מושלמת. לכל אחת יש חיסרון.

החיסרון בשיטת המלחמה:

טקסט 8

הרבי, רבי מנחם מענדל שניאורסון, שם ו, לה-ו

והענין הוא, דבשלום [-בין אלוקות והעולם] (שנעשה על ידי הבירור) שני אופנים. שנתבטל המנגד [-כלומר, שהעולם בטל כליל] – ואופן זה הוא (בעיקר) בהבירור בדרך מלמעלה למטה [=הבירור שנעשה על ידי לימוד התורה].

דבהבירור בדרך מלמטה למעלה, [-באופן] שהמברר מתלבש בהמתברר ומתעסק עמו [-ומשנה אותו עד] שירצה להתברר, אין זה שהתחתון (המתברר) נתבטל [-ממציאותו] אלא שהוא מתברר מצד הרצון שלו [-למשל, שהנפש הבהמית משתכנעת לשנות את הנהגתה]. וכיון שגם לאחרי שנתברר הוא [-נשאר] מציאות דתחתון (דתחתון ועליון הם הפכים), לכן, גם לאחרי שנתברר, שייך שינגד להעליון⁴.

. . . ובכדי שיהיה ביטול המנגד [-לחלוטין] הוא [-רק] על ידי הבירור בדרך מלמעלה למטה [-על ידי לימוד תורה]. דעל ידי שמתגלה בהתחתון גילוי אור שאינו בערך אליו, הוא מתבטל ממציאותו [-ונכנע לאלוקות].

לדוגמה, כאשר אנו סוגרים את בית העסק בשבת או מנהלים את העסק שלנו מבלי לעגל פינות, העסקים הגשמיים שלנו נעשים חלק מהיהדות שלנו, אך יש כאן חיסרון. מכיוון שהעסק נשאר עניין של עולם הזה, עסק גשמי, הוא עלול לחזור לקדמותו למרות כל מה שהצלחנו לפעול בו. מחר, עלולות לצוץ הזדמנויות עסקיות שיפתו אותנו שוב לעגל פינות או לחלל שבת. מצד שני,

⁴ הרבי מסביר עוד שהשינוי לא היה רעיון שהגיע מהמתברר בעצמו. זה הוצג בפניו על ידי המברר, מה שמדגיש עוד יותר את היחס האדיש שיש למתברר כלפי העניין, מאחר והוא אינו שלו.

כאשר אנו לומדים תורה ובכך מבטלים את התנגדות העולם לתורה, אין לנו את הבעיה הזו. לימוד התורה שלנו מחליש את ההתנגדות ורוח העוינות מתפוגגת.

אך מתעוררת בעיה נוספת:

טקסט 9

הרבי, רבי מנחם מענדל שניאורסון, שם

ועוד אופן בשלום [-בין אלוקות והעולם] (שנעשה על ידי הברור), דזה שהיה בתחלה מנגד נעשה אוהב (ובלשון הכתוב "גם אויביו ישלים אתו" (משלי טז, ז)) - ואופן זה הוא (בעיקר) בהברור בדרך מלמטה למעלה [-כלומר, כשמתעסקים ישירות עם העולם לזכון].

דבהברור בדרך מלמעלה למטה [-על ידי לימוד התורה], זה שהתחתון אינו מנגד הוא לפי שנתבטל ממציאיותו על ידי גילוי אור [-התורה], אבל לא שנעשה שינוי בהמציאיות דהתחתון עצמו. [-אלא הוא נשאר במציאותו, רק ללא יכולת להביא עצמו לידי ביטוי בגלל תוקף אור התורה. למשל, בנפש האדם:] דהגם שעל ידי גילוי האהבה רבה שלמעלה מטעם ודעת, נהפכת נפש הבהמית לטוב (אתהפכא), הרי האתהפכא שלה היא לא [-מגיעה] מצד ענינה דנפש הבהמית, אלא [-ממקור חיצוני -] מפני שעל ידי האהבה דנפש האלוקית, מתבטלת נפש הבהמית ממציאיותה.

ואמיתית הענין דגם אויביו ישלים אתו הוא [-דווקא] בהברור בדרך מלמטה למעלה, דזה שנפש הבהמית יש לה אהבת ה' הוא [-מגיע] מצד השכל דנפש הבהמית [-בעצמו, ולכן זה פועל בה שינוי אמיתי].

מטרת עבודת הברורים היא שהארציות תימשך מרצונה אל האלוקות. רק כך יהיה ניכר שהעולם הוא באמת חלק מה'. תפילה אכן משכנעת את הארציות להתקרב לאלוקות, אך יש חיסרון: אולי העולם יתקרב לאלוקות, אך ישמור על זהותו כיריב אליה. לימוד התורה מבטל כליל את הארציות, אבל אז יש חיסרון אחר: הזהות הטבעית שלנו אינה חלק מהתהליך, מאחר ודבר חיצוני פועל עלינו. כך או כך, אנחנו לא משיגים לגמרי את המטרה של עבודת הברורים.

איך פותרים את זה?

ב. שלב שלישי - מנוחה שלמה

בואו נעבור לשלב השלישי של התוכנית.

השלב השלישי של התוכנית הוא שהעולם ייכנע לאלוקים מרצונו. לא בגלל שהעולם השתכנע ולא בגלל שרוח ההתנגדות שלו התפוגגה. זה קורה באמצעות לימוד חסידות, אבל לפני שנוכל להסביר זאת צריך לחזור קצת אחורה. בשלב השני של התוכנית למדנו שלימוד תורה באופן כללי יכול להביס את ההתנגדות של העולם לאלוקות, אבל הוא לא יכול לשכנע את העולם לבחור מעצמו באלוקות.

הסיבה לכך היא משום שהתורה צריכה להנמיך את עצמה לדבר על ענייני עולם הזה:

טקסט 10

הרבי, רבי מענדל שניאורסון, שם ב, קפב-ג

דבהבירור שעל ידי לימוד גליא דתורה [=התורה הנגלית], צריך להיות הלימוד ב[=אודות] ענינים אלו שצריכים לבררם [-ורק כך הם מתבררים], ו[-זהו אחד] מהטעמים על זה שהתורה נתלבשה בדברים גשמיים וגם בדברים האסורים ועד לטענות של שקר, הוא, בכדי לפעול הבירור גם בענינים אלו [-שזה רק על ידי שלומדים אודותם בתורה]... הרי זה גופא שהתורה מדברת בנוגע לדברים גשמיים וכו', הרי זה ענין של ירידה [-של התורה] כביכול.

מה ההשלכה של זה שהתורה מנמיכה את עצמה?

טקסט 11

הרבי, מנחם מענדל שניאורסון, שם ו, נא-ב

והנה כשהבירור הוא באופן שהעליון (המברר) [=התורה] בא למקומו של התחתון (המתברר) [=העולם], הרי זה מוכיח שהתחתון תופס מקום [-של חשיבות] לגבי' [-התורה], ולכן אין שייך שעל ידי הגילוי שלו יתבטל [-רוח ההתנגדות של] התחתון בתכלית.

וכיון שגם בירור זה הוא בדרך מלמעלה למטה [-שהתורה נשאת בעליונותה ומשם היא משפיעה על העולם] ולא בדרך התלבשות [=התעסקות עם העולם], והביטול שעל ידי גילוי אור זה אינו ביטול בתכלית, לכן, גם לאחרי הבירור נשאר עדיין (בהעלם) מציאות דמגד [-כלומר, למרות שהתנגדות העולם מתפוגגת, הוא עדיין שומר על זהותו הארצית].

האור של התורה יכול להציף את העולם, אבל הוא לא יוכל לגרום לעולם לבחור מעצמו באלוקות כי העולם שומר על זהותו גם כאשר התורה מנטרלת את התנגדותו. כדי שהעולם יבחר בה' מרצונו – שזוהי מהות עבודת הבירורים, עלינו ללמוד חסידות. חסידות לא עוסקת בענייני עולם הזה; היא עוסקת בעניינים קדושים כמו אלוקות ונשמה. החסידות חושפת אור כה חזק שאינו מנמיך את עצמו כדי להגיע לעולם. הלימוד נשאר בענייני עולמות העליונים אך גורם למהפכה בעולם הזה.

טקסט 12

הרבי, רבי מנחם מענדל שניאורסון, שם ב, קפב-ג

וזה שגם הבירור שעל ידי גליא דתורה נקרא בשם בירור בדרך מנוחה [-למרות שהתורה מנמיכה את עצמה לרדת לעולם הזה], הוא מפני שגם עניינים אלו (דברים האסורים וגם טענות של שקר) כמו [=כפי] שהם בתורה, הם [-בגדר] תורה, תורת אמת . . .

אלא שאף על פי כן, אין זה דומה להבירור שעל ידי פנימיות התורה . . . מכיון שפנימיות התורה היא אילנא דחיי [=עץ החיים] (שאינה מלובשת ב[-עניינים של] טוב ורע), הרי הבירור שנעשה על ידי זה, הוא שלא בדרך התלבשות כלל [-כלומר, שחסידות נשאת כפי שהיא ולא מתאימה את עצמה לעולם].

כאשר אנו חושפים את העולם לאמת הגולמית ולקדושה הטהורה הזו, העולם בוחר מרצונו להתקרב לאלוקות. אין צורך להכניע או לשכנע אותו. הוא נכנע ברצון, נמשך אל ה' כמו גחלילית לאור. עכשיו יש לנו את שני היתרונות. העולם בוחר בה' מרצונו, וגם מוותר על זהותו כמתנגד לאלוקות.

זה נשמע כמו משהו חלומי, עולם אוטופי ומושלם, אבל למעשה דבר זה כבר התרחש פעם אחת במהלך ההיסטוריה:

טקסט 13

הרבי, רבי מנחם מענדל שניאורסון, שם ו, נ

וידוע, דזה שכל הגוים היו בטלים לשלמה [שלכן היה בימיו מנוחה ושלו] הוא שהיו בטלים להגילוי דאור אין סוף שהאיר על ידו. ועל דרך זה הוא בנוגע לזה שבאו אליו מכל העמים לשמוע את חכמתו, דהטעם האמיתי על זה שבאו אליו הוא מפני שנמשכו לאלקות.

כי הגילוי אור שהאיר אז, משך אליו את הנצוצות ש[ל קדושה המפוזרים] בהעמים, בדוגמת אבוקה שמושכת אליה כל הנצוצות. וכיון שהגילוי שהאיר אז היה גילוי נעלה ביותר, לכן, גם הנצוצות שבמקומות הרחוקים נמשכו להגילוי שהאיר על ידי שלמה, כמו שכתוב, "ומלכת שבה שמעת את שמע שלמה לשם ה' גו' ותבא ירושלמה גו'" (מלכים א' י, א-ב).

ג. שלב רביעי - משיח, איחוד אוניברסלי

האם מה שהתרחש בתקופת שלמה המלך זה אותו מצב שיהיה בעולם בזמן הגאולה?

לא. משיח מייצג עידן חדש לגמרי:

טקסט 14

הרבי, רבי מנחם מענדל שניאורסון, שם, עא

וזהו שבימי שלמה נתבררו רק נצוצות אלו שהיה בהם איזה ענין של אור ולעתיד לבא יתבררו כל הנצוצות, כי בירור הנצוצות שעל ידי [-האור האלוקי שהאיר בימי שלמה המלך, הנקרא] גילוי חיצוניות עתיק. . . הוא לא [העלה את הניצוצות לקדושה] מצד הנצוצות עצמם, אלא מצד זה שהגילוי מושך את הנצוצות אליו, ולכן נתבררו

אז רק נצוצות אלו ששייכים להרגיש גילוי אור [-מה שאין כן הנצוצות שאין בהן אף טיפת אור, לא היו שייכים להימשך לשלמה המלך]⁵.

והברור שעל ידי [-גילוי נעלה יותר הנקרא] גילוי פנימיות עתיק, הוא שעל ידי הגילוי דפנימיות עתיק מתגלה בכל דבר [-בעולם] שהמציאות שלו גופא היא אלקות, ולכן לעתיד לבא שאז יהיה הגילוי דפנימיות עתיק, גם הנצוצות שנחשכו יתעלו ויכללו בקדושה⁶, ויתירה מזה, שגם הדברים הגשמיים עצמם (לא רק הנצוצות [-הקדושה] שבהם) יהיו בתכלית ההתאחדות באלקות.

ליתר פירוט:

טקסט 15

הרבי, רבי מנחם מענדל שניאורסון, שם, נגד-

[-בגאולה העתידה, יאיר] פנימיות עתיק, [-ש]הוא (בכללות) עצמות אור אין סוף [=הקב"ה בעצמו], דלגבי עצמות אור אין סוף אין שום מציאות [-דבר] שחוצי [=נפרד] ממנו, ואדרבא, אמיתת המצאו יתברך הוא המציאות של כל הנמצאים, ולכן על ידי גילוי פנימיות עתיק [-כלומר, כשה' בעצמו יתגלה, אז] יהיה נרגש בכל דבר שמציאותו הוא אלקות.

ועל פי זה יש לומר שהעילוי [=היתרון] בהעולם שיהיה על ידי המשכת פנימיות עתיק לגבי מצב העולם שהיה בימי שלמה הוא גם בנוגע לאותם הדברים שגם בימי שלמה היה בהם גילוי אלקות [-כלומר, גם לגבי הניצוצות שכן נמשכו לאלקות]. כי הגילוי שהיה בימי שלמה (שהגילוי אז היה מחיצוניות עתיק) היה כמו דבר נוסף על הדברים שבהם נמשך הגילוי, והגילוי שיהיה לעתיד לבוא בכל דבר הוא שיתגלה אז המציאות שלו [=של הדבר הגשמי] גופא.

⁵ זה דומה ללהבה אמיתית, שאינה יכולה למשוך אליה ניצוצות שכבר כבו.

⁶ ניצוצות כבויים מתייחסים לניצוצות שנלכדו בשלוש קליפות הטמאות. על אף שכתוב בתנאי שבשלוש קליפות הטמאות אין טוב כלל, הכוונה היא שאין בהן ניצוצות טובים, אבל הן כן מכילות ניצוצות. אלא שהניצוצות האלה הגיעו למצב שהם לא מרגישים אלקות בכלל והתרחקו עד כדי כך שהם מייצגים את הרע (ספר המאמרים תשנ"ב ב, 570. ראו גם ספר המאמרים מלוקט ו, 53).

לסיכום שני הטקסטים:

בזמן שלמה המלך, (א) האלוקות התגלתה מבחוץ (לכל דבר). לכן, (ב) רק מי שיכול היה להעריך את האלוקות נמשך פנימה, ו-ג) גם הם, רק חוו את האלוקות כממד נוסף על מציאותם. כאשר המשיח יבוא, (א) נרגיש את האלוקות בתוכנו, לכן: (ב) כולנו (כולל הדברים הפיזיים והניצוצות החשוכים) נחוה את זה, ו-ג) לא רק נחוה את האלוקות; נהפוך להיות אלוקות.

א. איחוד מלא

אף על פי שהאיחוד הזה יהיה גלוי רק כשמשיח יבוא, הוא קיים גם היום. והנה הגענו ללקח החודשי של איך לחיות עם חשיבה גאולתית. אחד החלקים המהותיים של לחיות גאולה הוא לחיות עם המציאות הזו כיום באופן שזה יהיה כשהיא תתגלה במלואה. יתרה מכך, אם אנו נחיה עם המציאות הזו היום, זה יאיץ את התגלותה.

תוכנית ארבעת השלבים של הרבי הכינה אותנו לרעיון המרכזי של החודש (השני בסדרה שלנו) של חשיבה גאולתית. הרבי לימד אותנו כבר מתחילת הנשיאות שאי אפשר להפריד בין העולם וה'. זה לא שיש שני דברים, בורא ונברא, שלפעמים מסתדרים ולפעמים לא. קיימת רק אמת אחת, וכל מה שקיים הוא חלק מאותה אמת יחידה.

לכן, הרבי הפציר בנו לחוות ולראות את העולם הפיזי כמציאות אחת עם ה' אפילו בזמן הגלות, כאשר העולם – או לפחות חלקים ממנו – נראים כנוגדים לה'.

הנה שתי דוגמאות ממשיות לרעיון זה:

טקסט 16

הרבי, רבי מנחם מענדל שניאורסון, ספר השיחות תשנ"ב א, 191

שיכולים ליתן בפועל עזר וסיוע ברגע כמימרא [=בתוך רגע] (לא רק להודיעו על דבר מתן עזר וסיוע, ולאחרי זה יצטרך להמתין זמן ממושך, ועל כל פנים זמן קצר, יום או שעה, עד לקבלת העזר והסיוע בפועל ממש) – כהחידוש בשנים האחרונות שבאמצעות ה"לווין" מעבירים סכום כסף ל"בנק" (או לחנות של כלי בית או מוצרי מזון) עבור פלוני, כך, שברגע כמימרא מגיע בפועל ממש העזר וסיוע מקצה העולם ועד קצהו.

זוהי גם אחת המטרות העיקריות של "לווין" – כדי שעל ידו יתוסף יותר באחדות האנושיות כולה, לעזור ולסייע אחד לשני גם כשנמצאים בריחוק מקום זה מזה. הן בנוגע לעזר וסיוע גשמי, והן בנוגע לעזר וסיוע רוחני, להוסיף יותר בעניני צדק ויושר שלום ואחדות בכל העולם.

טקסט 17

הרבי, רבי מנחם מענדל שניאורסון, שם, 189

בכל זה ניתוסף עוד יותר בשנים האחרונות – שקבעו המנהג לערוך הדלקת נר חנוכה במעמד של "פרסומי ניסא" בקנה-מידה עולמי על ידי השימוש ב"לווין" ("סאָטעלייט").

ובהקדמה – שכיון ש"כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו לא בראו אלא לכבודו" (אבות ו, יא), מובן, שכן הוא גם בנוגע לכל התגליות המדעיות שנתחדשו ומתגלים בשנים האחרונות, שתכליתם ומטרתם להוסיף בכבודו של הקב"ה, על ידי זה שמנצלים אותם לעניני קדושה, תורה ומצוותיה.

ועל דרך זה בנדון דידן, שמנצלים את ה"לווין" לכבודו של הקב"ה, שעל ידו רואים (בעיני בשר) את פעולת הדלקת נר חנוכה (שנעשית במקום אחד) במקומות שונים ברחבי העולם, באותו רגע ממש, ולא עוד אלא שכל הרוצה (ולא רק מבני ישראל, אלא גם מאומות העולם) יכול להפעיל "מכשיר" שעל ידו יראה גם הוא את הדלקת נר חנוכה.

היום, עם התפתחות האינטרנט והרשתות החברתיות, דברים כאלה נהיו נפוצים עוד יותר והרבה יותר נגישים וקלים. היום, אנחנו יכולים להשיג את כל זה ועוד, בלחיצה פשוטה במסך המגע של הסמארטפונים שיש לנו ביד.

ב. כל לוויין הופך למוקד

מעניין שכאשר הרבי ארגן את 'חנוכה לייב', הוא דאג שנרות החנוכה יודלקו לא רק במקום (קדוש) אחד, אלא במקומות רבים ברחבי העולם. גם זה עולה בקנה אחד עם איחוד שנחווה בימות המשיח:

טקסט 18

הרבי, רבי מנחם מענדל שניאורסון, ספר המאמרים מלוקט ו, עא

ועוד חילוק בין הבירור שהיה בימי שלמה להבירור שיהיה לעתיד לבא. דבירור הנצוצות שבהעמים [-אצל שלמה] היה על ידי שבאו אליו,

אבל קודם שבאו אליו לא נתבררו עדיין. דהגם שהגילוי שהאיר על ידי שלמה האיר גם בהנצוצות שבמקומות הרחוקים ומשך אותם לבוא אליו, מכל מקום, הבירור שלהם בפועל היה דוקא לאחרי שבאו אליו. כמוכן מזה שגם לאחרי שמלכת שבא שמעה את שמע שלמה, הוצרך להיות ותבוא ירושלמה, ורק אז נעשה הבירור,

דכיון שהבירור שלהם היה לא מצד עצמם אלא מצד הגילוי שהאיר בהם, לכן, הבירור שלהם היה כשבאו להמקום ששם הוא הגילוי. והבירור דלעתיד לבוא, כיון שהבירור אז יהיה על ידי שיתגלה אמיתית המציאות של הדברים המתבררים עצמם, לכן, "אז אהפוך אל עמים (כמו שהם במציאותם ובמקומם) גו', לעבדו שכס אחד [=לעבוד את ה' כולם יחד]" (צפניה ג, ט).

ובהתאם לכך:

טקסט 19

הרבי, רבי מנחם מענדל שניאורסון, שם, 72

וענין יפוצו מעינותיך חוצה הוא, שגם בבחינת חוצה יהיו (ובאופן דהפצה) לא רק המים חיים שנמשכים [-החוצה] מהמעיינות [על דרך הגילוי דחיצוניות עתיק שהיה בימי שלמה, שעיקר הגילוי היה בירושלים אלא שהארה ממנו נמשכה גם למקומות הרחוקים]-ומשכה אותם [לירושלים]], אלא המעיינות עצמם [-יפוצו לכל מקום]. ועל ידי זה נתגלה המציאות [-האמיתית] דהחוצה [=הגשמיות] עצמו, שאמיתת מציאותו הם המעיינות.

פעם היה מקום קדוש או שניים ששימשו מקור של אור לכל העולם. כאשר משיח יבוא, כל המקומות יהיו קדושים כי כל הדברים בכל המקומות יהיו מודעים לכך שהאלוקות היא זהותם האמיתית והיחידה. מכיוון שאפשר להרגיש זאת כבר היום, ייתכן שזאת הסיבה לכך שחנוכה לייב לא שודר רק מבית הכנסת של הרבי או מארץ ישראל לשאר העולם. זה שודר מכל העולם לכל העולם.

דוגמה נוספת היא הוראת הרבי להדפיס את התניא בכל מקום בעולם. כל מקום צריך להפוך למרכז שממנו החסידות מופצת לעולם. יתרה מכך, אין מקום בעולם

שנחשב "מרוחק" ואינו מסוגל לקלוט את התורה במלואה. כל התניא כולו (המעייין עצמו) נדפס בכל מקום כי כל מקום הוא אלוקות ממש, חלק מאלוקים. הגיע הזמן שנפסיק לחשוב בראש קטן — באיזה מקומות קל יותר לדבר ולהפיץ יהדות ובאיזה מקומות קשה יותר. באיזה מקומות אנשים פתוחים יותר לקבל, ובאיזה מקומות אנשים פחות מוכנים לקבל. בעידן שהרבי אמר שזה זמן השיא להכנה למשיח, אין דבר כזה. המשיח יגלה איך שכל חלק בעולם הוא חלק מה'. וכדי שזה יקרה, עלינו לאמץ לעצמנו חשיבה גאולתית על ידי שנביא את המעייין עצמו לכל מקום וכל חלק בעולם.

ג. להיות מקומי

במשך שנים רבות שלח הרבי שלוחים למקומות ברחבי העולם וביקש מהם להתמקם שם בדרך קבע. בשנת תשנ"ב הסביר הרבי כי רעיון השליחות הזה – הרעיון של התיישבות בקהילה חדשה לכל החיים, הוא רעיון גאולתי. כמו שמובא בשיחה של פרשת וישב תשנ"ב, אותה אנו לומדים החודש:

טקסט 20

הרבי, רבי מנחם מענדל שניאורסון, ספר השיחות תשנ"ב א, 175-176

די מעלה אין דעם וואס אידן ווערן פאנאנדערגעשפרייט און זעצן זיך אין מערערע פארשידענע מדינות בעולם, ביז באופן פון, "ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה" (בראשית כח, יד) (כברכת הקב"ה ליעקב) – ווייל דוקא דורך דער עבודה פון אידן בכל מדינות העולם באופן של התלבשות פנימית (בכל מקום לפי ענינו), דורך זיך באזעצן און לעבן אין דעם לאנד, און זיך אויפפירן בענינים המותרים לויט מנהגי המדינה, קען א איד אויפטאן דעם בירור וזיכוך (באופן של מלמטה למעלה) פון כל מקום ומקום לפי ענינו הוא. אזוי עס ווערט א "דירה לו יתברך בתחתונים", תחתונים לשון רבים, לויט יעדער תחתון ומקום בגדרו הוא.

מה שאין כן בשעת מ'געפינט זיך דארט באופן עראי, אדער מ'איז דארט משפיע ממקום אחר, טוט מען דארט ניט אויף מיט דעם זעלבן אופן ווי בשעת מ'לעבט דארט בקביעות ובהתיישבות, און מאיז באקאנט מיט די מנהגי המקום.

נוסף לזה – קומט דורך דעם צו אין דעם תוקף והצלחה פון דער עבודה. ווי פארשטאנדיק בפשטות: דער טעם אויף די חילוקי המנהגים (על פי תורה) בין מדינה למדינה, איז צוליב די ספעציעלע איינגשאפטן פון דער מדינה (תכונת המקום, תכונת אנשי המקום, וכיוצא בזה), און דערפאר בשעת מ'פירט זיך לויט דעם מנהג המקום – וועלכער איז מער נוגע פאסט צו תכונת מקום זה – ברענגט דאס מער הצלחה. דעריבער דארף א איד וואס געפינט זיך במקום זה זיך פירן לויט מנהג המדינה ביז אז ער דארף אויך אויסנוצן די מנהגי המקום אין זיין עבודת השם, ווייל דורך דעם ברענגט עס מער הצלחה אויך אין זיין עבודה בהתאם למנהגי המקום.

. . . ובזה גופא [די עבודה בכל מקום בעולם] זיינען פאראן בכללות צוויי ענינים ושלבים –

(א) די פעולה פנימית אין דעם תחתון, אַז מ'ברענגט קדושה אפילו אין דעם מקום התחתון, לויט זיינע גדלים. אָבער דאָס קען זיין אין אַן אופן אַז דער תחתון בלייבט אַ תחתון און ער איז מער ניט ווי מקבל פון דעם עליון המשפיע.

דערנאָך דאָרף זיין אַ העכערער אופן העבודה:

(ב) דער בירור וזיכוך איז עד כדי כך, אַז דער מקום (תחתון) עצמו (בתכונותיו המיוחדות) ווערט אַ מקום תורה ומצוות, דורך דעם וואָס מ'בויט דאָרטן אויף מוסדות של תורה ותפלה וגמילות חסדים, בתי כנסיות ובתי מדרשות וכו', אַזוי אַז דער מקום ווערט כאילו ווי זעלבסטשטענדיק, און דאָרף ניט אַנקומען צו דער השפעה (פון קדושה) ממקום (שני ו) עליון יותר,

און נאָכמער – ניט "כאילו", נאָר באופן אַז מ'איז מגלה די מעלה אין דעם תחתון עצמו, ווי דער מקום ווערט אַזוי ווי דער עצם אליין (אַ דירה לעצמותו יתברך). ואדרבה: די אנשי המקום טוען אויף אין תורה ומצוות מיט זייער אייגענער איניציאטיוו (יוזמה), בהתאם צו די ספעציעלע מנהגים ודרכים ("הלך בנימוסי") פון דעם מקום, מיט וועלכע ער צייכנט זיך אויס פון אנדערע ערטער.

על פי זה איז פארשטאנדיק דער אויפטו פון דורנו זה לגבי הדורות שלפני זה: אין די דורות שלפני זה זיינען אידן ניט געווען אזוי

פארשפרייט בכל קצוי תבל ווי בדורנו זה. לא מיבעי בזמן שבית המקדש היה קיים ווען אידן זיינען געווען אין ארץ ישראל וסביבתה, נאר אפילו אין די דורות הראשונים אין גלות זיינען אידן געווען נאר אין מדינות מסויימות, על כל פנים נאר אין חצי כדור העליון; מה שאין כן בדורות שלאחרי זה – זיינען אידן געווארן מער פאנאנדערגעשפרייט אין מערערע מדינות, ביז אויך אין חצי כדור התחתון (אין אמעריקא וכו'), ובכל דור ודור איז אין דעם צוגעקומען נאכמער, ביז אונזער דור – וואו אידן געפינען זיך בכל קצוי תבל ממש, און זיינען דארט מקיים תורה ומצוות, ובאופן של התלבשות לפי מנהגי המקום, ביז אז זיי האבן אויפגעבויט, און זיינען ממשיך אויפבויען, מוסדות של תורה ומצוות בכל מקום ומקום, לפי ענינו.

בשעת מ'טראכט זיך אריין אין דעם – אפילו לרגע קל – זעט מען דעם אויפטו פון אונזער דור לגבי פריערדיקע דורות אין דעם וואס מ'האט דעם בירור וזיכוך פון כל מדינה ומדינה שבעולם.

ועל פי המדובר לעיל, וכמה פעמים, אז לויט אלע סימנים האט מען שוין פארענדיקט אלע בירורים, איז מובן פארוואס מהאלט שוין בא דער גאולה.

המעלה בכך שיהודים מתפזרים ומתיישבים במדינות רבות בעולם – עד לאופן של "ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה" (כברכת הקב"ה ליעקב) – כי דווקא על ידי עבודתם של בני ישראל בכל מדינות העולם באופן של התלבשות פנימית (בכל מקום לפי ענינו), על ידי זה שמתיישבים ומתגוררים במדינה הזאת, ומתנהגים בעניינים המותרים לפי מנהגי המקום, יכול יהודי לפעול את הבירור והזיכוך (באופן של מלמטה למעלה) בכל מקום ומקום לפי ענינו הוא, ובצורה כזאת נפעלת ה"דירה לו יתברך בתחתונים" "תחתונים" – לשון רבים, כל תחתון (מקום) לפי גדרו הוא. מה שאין כן כאשר נמצאים במקום ההוא באופן עראי, או שמשפיעים שם ממקום אחר, לא מצליחים לפעול שם באותה צורה כפי שניתן לפעול בשעה שחיים שם בקביעות ובהתיישבות, ומתמצאים במנהגי המקום.

נוסף לזה – מתווסף, על ידי עבודה בדרך זו, בתוקף והצלחת העבודה; וכמובן בפשטות: הטעם להבדלי המנהגים (על פי תורה) שבין מדינה למדינה הרי הוא מחמת התכונות המיוחדות של המדינה (תכונת המקום, תכונת אנשי המקום וכיוצא בזה). ולכן, כשמתנהגים על פי מנהג המקום – המתאים יותר לתכונת מקום זה – מביא הדבר הצלחה יתירה. לכן צריך יהודי, המצוי במקום זה,

להתנהג לפי מנהג המדינה, עד שהוא צריך גם לנצל את מנהגי המקום בעבודת ה' שלו, שהרי על ידי כך מביא הדבר תוספת הצלחה גם בעבודתו בהתאם למנהגי המקום.

ובזה גופא (בעבודה בכל מקום בעולם) יש בכללות שני עניינים ושלבים –

(א) הפעולה הפנימית עם התחתון. שמחדירים קדושה אפילו במקום התחתון, לפי גדרי המקום. אבל דבר זה יכול להיות באופן שהתחתון נשאר תחתון, אלא שהוא רק מקבל מהעליון המשפיע עליו. לאחר מכן צריכה להיות עבודה נעלית יותר:

(ב) – הברור והזיכוכ הוא עד כדי כך, שהמקום (התחתון) עצמו (בתכונותיו המיוחדות) נעשה מקום של תורה ומצוות, על ידי שמקימים שם מוסדות של תורה, תפילה וגמילות חסדים, בתי כנסיות ובתי מדרשות וכו'. כך שהמקום נעשה כאילו באופן עצמי, ואינו זקוק להשפעה (של קדושה) ממקום (שני ו) עליון יותר.

ויתירה מזו – לא רק "כאילו", אלא באופן שמגלים את המעלה שבתחתון עצמו, שהמקום נעשה כמו העצם עצמו (דירה לעצמותו יתברך) ואדרבה אנשי המקום פועלים בתורה ומצוות מיוזמתם העצמית, בהתאם למנהגים והדרכים המיוחדים ("הלך בנימוסי") של המקום ההוא, שבהם מתייחד מקום זה ממקומות אחרים.

על פי זה יובן העילוי של דורנו זה לגבי הדורות שלפנינו. בדורות הקודמים לא היה פיזור כה גדול של בני ישראל בכל קצווי תבל כפי שהוא קיים בדורנו זה. לא מיבעי [=אין צורך לומר ש] בזמן שבית המקדש היה קיים, כשבני ישראל היו בארץ ישראל (וסביבתה), אלא אפילו בדורות הראשונים של הגלות התגוררו יהודים רק במדינות מסוימות, על כל פנים רק בחצי כדור הארץ העליון; מה שאין כן בדורות המאוחרים יותר – התפזרו היהודים במדינות רבות יותר, עד שגם הגיעו לחצי הכדור התחתון (באמריקה וכו'), ובכל דור ודור נעשתה תוספת בכך, עד שבדורנו אנו – כאשר יהודים מצויים בכל קצווי תבל ממש, והם מקיימים שם תורה ומצוות, ובאופן של התלבשות לפי מנהגי המקום, ועד שהקימו וממשיכים להקים, מוסדות של תורה ומצוות בכל מקום ומקום לפי ענייניו.

כשמתבוננים בזאת – אפילו לרגע קל – רואים את העילוי שבדורנו אנו לעומת הדורות שלפנינו, בזאת שכבר יש הברור והזיכוכ של כל מדינה ומדינה שבעולם.

ועל פי המדובר לעיל (וכמה פעמים), שלפי כל הסימנים, כבר סיימו את כל הברורים, הרי מובן מדוע מצויים אנו כבר לקראת הגאולה.

תפקידו של משיח הוא לא רק לגלות שכל מקום בעולם הוא מרכז של קדושה, אלא גם שכל מרכז כזה הוא מקור ייחודי של קדושה שיכול להעשיר אחרים. הוא ייחודי משום שהתורה נלמדת שם לפי נקודת המבט הגשמית של התרבות והמנהגים המקומיים.

דבר זה בא לידי ביטוי על ידי השלוחים המשתקעים במקום השליחות שלהם, לומדים את השפה וסופגים את התרבות. כאשר הם מלמדים תורה לפי הניב והמנטליות המקומיים ומנצלים תרבות וקולינריה מקומיות בתוכניות שלהם, אזי הארציות והגשמיות בכלל – והתכונות הארציות של המקום שלהם בפרט – הופכות לנקודות חיבור לאלוקות.

כך יוצא שמפעל השליחות הוא בעצם מפעל גאולה. עצם המודל שקבע הרבי לעבודת שליחות מזרז את ביאת המשיח.

ד. חירות צרפתית

זה מסביר מדוע צרפת, שהיא נושא השיחה שאנו לומדים החודש, הפכה למרכז פורח של יהדות. ככל שהמשיח מתקרב, רואים יותר שכל דבר בעולם הוא לא רק כלי לקדושה אלא חלק מה' ממש. ואין מקום שאינו שייך לכל זה. להפך, כל מקום בעולם יכול לשמש מקור ייחודי לקדושה ולהעניק את צורת ההשראה הייחודית שלו לכל שאר המקומות.

אחד הסמלים המרכזיים בתרבות הצרפתית הוא רוח החירות שלה. בימי האדמו"ר הזקן, רוח החירות של צרפת היוותה מכשול בפני היהדות. כיום, אותן רוחות של חירות מעניקות ומציגות לנו היבט ייחודי של יהדות. כלומר, שבעידן הגאולה, החירות אינה מנוצלת עוד כדי לברוח מקדושה ומחויבות. כיום, ניתן וצריך לנצל את החירות למטרות קדושות.

העולם היום מלא בדמוקרטיות שבהן אנשים נהנים מפריבילגיות, חירויות וזכויות. בעוד שהמוסר והערכים של תרבויות אלו עדיין לא תמיד עולים בקנה אחד עם התורה, העובדה היא שיש מרכזים משגשגים של יהדות כמעט בכל אחת מהדמוקרטיות הללו. זהו האינדיקטור הגדול ביותר לכך שהעולם השתנה. העולם נהיה יותר משיח'דיק.

משיח עומד להתגלות, אז הגיע הזמן לחיות עם משיח.

מאוצרות
ספר השיחות

וישב ה'תשנ"ב

א. מ'האט גערעדט מערערע מאל לאַחרונה און בפרט אין דער לעצטער צייט, אז לויט אלע סימנים איז אונזער דור דער לעצטער דור פון גלות ובמילא דער ערשטער דור פון גאולה, ווארום מ'האט שוין פארענדיקט אלע עניני העבודה און מ'שטייט שוין גרייט צו דער גאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו תיכף ומיד ממש.

פרעגן אנדערע: די גאולה איז דאך תלוי אין דעם אז די גאנצע וועלט זאל דערצו זיין צוגעגרייט, ניט נאר איין מענטש אדער עטלעכע מענטשן, ניט נאר איין טייל פון דער וועלט - נאר די גאנצע וועלט, ווארום די גאולה איז פארבונדן און תלוי אין קיבוץ נדחי ישראל מארבע כנפות הארץ, און אויף אין דעם ברור פון אומות העולם בכל הארצות.

וואו זעט מען - פרעגט מען - א שינוי אין דער וועלט, אז די וועלט איז איצטער מער צוגעגרייט צו דער גאולה ווי אין די פריערדיקע דורות!?

ב. וועט מען דאס פארשטיין דורך פריער מקדים זיין דעם טעם אויף דער כללות דיקער השתלשלות המסעות פון אידן אין גלות ממקום למקום:

אף על פי וואס די פאנאנדערשפרייטונג פון אידן אין די פארשידענע מדינות העולם ("מפוזר ומפורד בין העמים") איז בחיצוניות

א ירידה, און וואס מער דער פיזור אלץ גרעסער די ירידה - זאגן חז"ל אז "צדקה עשה הקדוש ברוך הוא לישראל שפוזר לבין האומות", וידוע דער פירוש (הפנימי) אין דעם, אז דאס איז צוליב די מעלה וואס קומט דורך דער עבודה פון אידן בכל מקום ומקום, וואס זיי באזעצן זיך בהתישבות אין א פרעמדער לאנד, און זיינען זיך מתלבש (באופן המותר על פי הלכה) אין די מנהגי המקום והמדינה (זיי רעדן שפת המדינה בעניני חול וכו'), בכל מקום ומקום לפי ענינו, לפי תכונות המקום ותכונות אנשי המקום,

וכדברי חז"ל "אזלת לקרתא הלך בנימוסיה". ביז ווי דער דין איז: "זוה עיקר גדול בכל דברי משא ומתן הולכין אחר לשון בני אדם באותו המקום ואחר המנהג", "העיקר הגדול בדברים אלו (ש)הוא מנהג המדינה", די מנהגי המדינה פון אומות העולם (וועלכע זיינען רוב תושבי מדינות חוץ לארץ), בכדי אויסנוצן די מנהגים אויף דינען דעם אויבערשטן, ווארום "כל מעשיך יהיו לשם שמים" ו"בכל דרכיך דעהו", ביז אויף - "צוגעבן" אין תורה ומצוות.

ובלשון החסידות בביאור מאמר חז"ל "לא הגלה הקדוש ברוך הוא את ישראל לבין האומות אלא כדי שיתוספו עליהם גרים", אז "גרים" איז מרמז און גייט אויף די ניצוצי קדושה וועלכע געפינען זיך בכל עניני העולם,

(1) רמב"ם שם ספכ"ו.
 (2) אבות פ"ב מ"ב. וראה רמב"ם הל' דעות ספ"ג. טוש"ע או"ח סרל"א.
 (3) משל"ג, ו. וראה רמב"ם וטוש"ע שם. שו"ע אדה"ז או"ח סקנ"ו ס"ב.
 (4) ראה תו"א בראשית ו, א. ר"פ לך לך (יא, סע"א ואילך). מג"א קיז, ב ואילך. ועוד.
 (5) פסחים שם. וראה גם זח"א רמז, א ובנצור"א שם.

(א) אסתר ג, ח.
 (ב) פסחים פז, ב.
 (ג) ראה תו"ח שמות שלה, א. ועוד. וראה גם לקו"ש חכ"ט ע' 355 ואילך.
 (ד) שמו"ר פמ"ז, ה. ועד"ז בב"ר פמ"ח, יד. וראה ב"מ פז, ב. - וראה בארוכה לקו"ש חלק לו תשא תש"נ.
 (ה) רמב"ם הל' מכירה פכ"ו ה"ח. ועד"ז שם פכ"ח הט"ו: אבל במקום שיש מנהג הלך אחר המנהג ואחר לשון רוב אנשי המקום הידועים להם.

(על פי תורה) בין מדינה למדינה, איז צוליב די ספעציעלע איינגשאפטן פון דער מדינה (תכונת המקום, תכונת אנשי המקום וכיוצא בזה), און דערפאר, בשעת מ'פירט זיך לויט דעם מנהג המקום - וועלכער איז מער צוגעפאסט צו תכונת מקום זה - ברענגט דאס מער הצלחה. דעריבער דארף א איד וואס געפינט זיך במקום זה זיך פירן לויט מנהג המדינה, ביז אז ער דארף אויך אויסנוצן די מנהגי המקום אין זיין עבודת השם, ווייל דורך דעם ברענגט עס מער הצלחה אויך אין זיין עבודה בהתאם למנהגי המקום.

[ביז אז דאס גופא וואס דער דין איז אז מ'דארף זיך פירן לויט מנהגי המקום - מאכט דאס איבער אז דער מנהג המקום ווערט א הנהגה על פי תורה. דאס הייסט אז דארט וואו ס'איז גיט קיין סתירה צו הלכה, איז הלכה עצמה מחייב א אידן צו זיך פירן לויט מנהג המדינה בעניני משא ומתן].

ובזה גופא [די עבודה בכל מקום בעולם] זיינען פאראן בכללות צוויי ענינים ושלבים - (א) די פעולה פנימית אין דעם תחתון, אז מ'ברענגט קדושה אפילו אין דעם מקום התחתון, לויט זיינע גדרים. אבער דאס קען זיין אין אן אופן אז דער תחתון בלייבט א תחתון און ער איז מער גיט ווי מקבל פון דעם עליון המשפיע. דערנאך דארף זיין א העכערער אופן העבודה: (ב) דער בירור וזיכוף איז עד כדי כה, אז דער מקום (תחתון) עצמו (בתכונותיו המיוחדות) ווערט א מקום תורה ומצוות, דורך דעם וואס מ'בויט דארטן אויף מוסדות של תורה ותפלה וגמילות חסדים, בתי כנסיות ובתי

און דאס וואס "הגלה הקדוש ברוך הוא את ישראל" אין פארשידענע מקומות בעולם, איז בכדי צו מברר ומזכך ומעלה זיין די ניצוצות וועלכע געפינען זיך אין יענעם ארט. און דעריבער "צדקה עשה הקדוש ברוך הוא לישראל שפזרן לבין האומות" - ווייל דורך דעם קומט צו די מעלה פון זייער עבודה בבירור הניצוצי קדושה וועלכע געפינען זיך (אין די מנהגים) בכל מדינה ומדינה ובכל מקום ומקום.

דערפון איז מוכן די מעלה אין דעם וואס אידן ווערן פאנאנדערגעשפרייט און באזעצן זיך אין מערערע פארשידענע מדינות בעולם - ביז באופן פון "ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה" (כברכת הקדוש ברוך הוא ליעקב) - ווייל דוקא דורך דער עבודה פון אידן בכל מדינות העולם באופן של התלבשות פנימית (בכל מקום לפי ענינו), דורך זיך באזעצן און לעבן אין דעם לאנד, און זיך אויפפירן בענינים המותרים לויט מנהגי המדינה, קען א איד אויפטאן דעם בירור וזיכוף (באופן של מלמטה למעלה) פון כל מקום ומקום לפי ענינו הוא, אזוי עס ווערט א "דירה לו יתברך בתחתונים"², "תחתונים" לשון רבים, לויט יעדער תחתון (ומקום) בגדרו הוא. מה שאין כן בשעת מ'געפינט זיך דארט באופן עראי, אדער מ'איז דארט משפיע ממקום אחר, טוט מען דארט גיט אויף מיט דעם זעלבן אופן ווי בשעת מ'לעבט דארט בקביעות ובהתישבות און מ'איז באקאנט מיט די מנהגי המקום.

נוסף לזה - קומט דורך דעם צו אין דעם תוקף והצלחה פון דער עבודה. ווי פארשטאנדיק בפשטות: דער טעם אויף די חילוקי המנהגים

(יב) ראה תנחומא נשא טז. שם בחוקותי ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו.

(יא) ויצא כח, יד.

מוסדות של תורה ומצוות בכל מקום ומקום לפי ענינו.

בשעת מ'טראכט זיך אריין אין דעם - אפילו לרגע קל - זעט מען דעם אויפטו פון אונזער דור לגבי פריערדיקע דורות, אין דעם וואס מ'האט דעם בירור וזיכוף פון כל מדינה ומדינה שבעולם.

ועל פי המדובר לעיל (וכמה פעמים), אז לויט אלע סימנים האט מען שוין פארענדיקט אלע בירורים, איז מובן פארוואס מ'האלט שוין בא דער גאולה.

ד. אלע ענינים זיינען אויסגעשטעלט באופן של כללות ופרטות. דער ענין הנ"ל - שלימות בירור העולם - שפיגלט זיך אפ במיוחד אין דעם בירור פון מדינת צרפת.

ובהקדים, אז אין איינער פון די יעודי הגאולה (אין דער הפטורה פון לעצטן שבת) טייטשט מען אויס בפירוש מדינת צרפת: "וגלות החל הזה לבני ישראל גו' עד צרפת גו' ירשו את ערי הנגב, ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה"¹⁰.

דארף מען פארשטיין: פון דעם וואס דער נביא איז מפרט דעם גלות וגאולה פון צרפת, איז מובן אז ס'איז דא א שייכות מיוחדת ביניהם, ווארום אפילו אז אידן זיינען לכתחלה פארשיקט געווארן בתחלת הגלות אין צרפת¹¹, איז למאי נפקא מינה דאס אויסטייטשן אין פסוק, ובפרט אין א יעוד וואס רעדט זיך (ניט וועגן התחלת הגלות כמעט צוויי טויזנט יאר צוריק, נאר) וועגן

מדרשות וכו', אזוי אז דער מקום ווערט כאלו ווי זעלבסטשטענדיק, און דארף ניט אנקומען צו דער השפעה (פון קדושה) ממקום (שני ו) עליון יותר, און נאכמער - ניט "כאלו", נאר באופן אז מ'איז מגלה די מעלה אין דעם תחתון עצמו, ווי דער מקום ווערט אזוי ווי דער עצם אליין (א דירה לעצמותו יתברך). ואדרבה: די אנשי המקום טוען אויף אין תורה ומצוות מיט זייער אייגענער איניציאטיוו (יוזמה), בהתאם צו די ספעציעלע מנהגים ודרכים ("הלך בנימוסיה") פון דעם מקום, מיט וועלכע ער צייכנט זיך אויס פון אנדערע ערטער.

ג. על פי זה איז פארשטאנדיק דער אויפטו פון דורנו זה לגבי הדורות שלפני זה: אין די דורות שלפני זה זיינען אידן ניט געווען אזוי פארשפרייט בכל קצוי תבל ווי בדורנו זה. לא מיבעי בזמן שבית המקדש היה קיים ווען אידן זיינען געווען אין ארץ ישראל (וסביבתה), נאר אפילו אין די דורות הראשונים אין גלות, זיינען אידן געווען נאר אין מדינות מסוימות, על כל פנים נאר אין חצי כדור העליון; מה שאין פן בדורות שלאחרי זה - זיינען אידן געווארן מער פאנאנדערעגשפרייט אין מערערע מדינות, ביז אויך אין חצי כדור התחתון (אין אמעריקא וכו'), ובכל דור ודור איז אין דעם צוגעקומען נאכמער, ביז אונזער דור - וואו אידן געפינען זיך בכל קצוי תבל ממש, און זיינען דארט מקים תורה ומצוות, ובאופן של התלבשות לפי מנהגי המקום, ביז אז זיי האבן אויפגעבויט און זיינען ממשיך אויפבויען

יא, א.
10) עובד' א, כ"א.
11) ראה רד"ק עה"פ.

12) ראה המשך תרס"ו ס"ע ג. ובכ"מ (נסמנו בסה"מ מלוקט ח"ב ע' רמא הערה 32).
13) ע"ד שהוא בנוגע לתורה - ראה פרש"י ר"פ בהר. הקדמת התניא (ג, סע"ב). ולהעיר ממשנה חגיגה יו"ד, א. גמ' שם

דער גאולה!

איז דערפון פארשטאנדיק אז אין דער גאולה איז נוגע אז דאס איז פארבונדן מיט צרפת, און אז "גלות החל הזה" (התחלת הגלות) איז געווען אין "צרפת". ויש לומר הטעם, ווייל שלימות בירור העולם - והיתה לה המלוכה" - ווערט אויפגעטאן דורך דעם בירור ועליה פון ("בני ישראל" אין) צרפת, כדלקמן.

ה. וועט מען עס פארשטיין לויט דעם שינוי וחיידוש אין דער יחס פון אידן בדורנו זה צו מדינת צרפת, לגבי דעם יחס אין דעם דור פון דעם אלטן רבי'ן:

ס'איז ידוע, אז אין דער צייט פון דעם אלטן רבי'ן, ווען ס'איז געווען די מלחמה צווישן נאפאליאן פון פראנקרייך (צרפת) און דעם צאר אלכסנדר פון רוסלאנד, האט דער אלטער רבי געהאלטן (ניט ווי אן אנדער גדול בישראל") אז לטובת המצב הרוחני פון אידן בעניני יראת שמים איז בעסער אז רוסלאנד זאל מנצח זיין און צרפת זאל האבן א מפלה.

ובלשונו הקדוש^ט: "אם ינצח ב"פ [בונאפארט] יורבה העושר בישראל ויורם קרן ישראל, אבל יתפרדו ויתרחקו לבן של ישראל מאביהן שבשמים, ואם ינצח א' [אלכסנדר] אם כי יורבה העוני בישראל ויושפל קרן ישראל אבל יתקשרו ויתחברו ויתעקדו לבן של ישראל לאביהן שבשמים".

דער טעם אויף דעם איז געווען, ווייל צרפת (און נאפאליאן בראשה) האט מיט זיך דעמולט פארגעשטעלט א תנועה פון חופש רחמנא לצלן מכל עניני דת ואמונה אין דעם אויבערשטן. און די קליפה פון מלכות צרפת (נאפאליאן) - וועלכע איז געווען "תוקף הקליפה והדין הקשה" צוליב זייער "גאות והתנשאות לתלות ולסמוך על כחו וגבורתו כו' לומר כחי ועוצם ידי ומסלק ההשגחה ואמונה ובטחון באלקים כו'" (בדוגמת די קליפה פון סנחריב), ווי דער מיטעלער רבי איז מבאר^כ - איז ניט געווען בלויז אן ענין לפי שעה כו', נאר נוגע לכל הזמנים והדורות לאחרי זה,

כידוע בדברי הימים אז די פראנצויזישע רעוואלוציע בשנת תקמ"ט (וואס אלס תוצאה דערפון איז נאפאליאן געווארן פירער פון צרפת עטלעכע יאר שפעטער) איז געווען אויך אן אידיעלאגישע מהפכה, אן ענין כללי וואס האט מיט זיך מיטגעבראכט א שינוי עיקרי אין דער גאנצער וועלט, און זי איז געווען פון די מאורעות עיקריות אויף וועלכע ס'זיינען אויפגעבויט געווארן די יסודות ההנהגה פון דער "מאדערנער וועלט" און קולטור, עד היום הזה:

ביז דער מהפכה, איז די ממשלה פון צרפת (ורוב המדינות) געווען אינגאנצן אין דער האנט פון דעם מלך ומלכה, און זיי האבן אנגעפירט מיט איר ווי בא זיי איז

(מז, א). אגרות קודש אדמו"ר הזקן ס' סד (ע' קניקנא). ובכ"מ (נסמנו ב"מקורות והערות" לאג"ק שם ע' תנד).
 (כ) שם משפחה של נאפאליאן.
 (כא) במכתבו להחסידי ר"מ הנ"ל - נדפס בבית רבי שם (מח, א וואילך). אגרות קודש אדמו"ר האמצעי ס' ח (ע' רלו וואילך). ובכ"מ (נסמנו ב"מקורות והערות" לאג"ק שם ע' (פטט).

(ז) "בית רבי" ח"א פכ"ב (מה, ב וואילך). ספר השיחות תורת שלום ע' 203. אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ה ע' תנא. ספר התולדות אדה"ו ע' רנט (בהוצאת תשמ"ז - ח"ד ע' 1025) וואילך. הנסמן לקמן הערה יט. כא.
 (ח) בית רבי שם הערה א. תורת שלום שם. לקו"ד ח"ד תשיה, ב. וראה שיחת ליל שמוח"ת (קודם הקפות) תשד"מ.
 (ט) במכתבו להחסידי ר' משה מייזליש - נדפס בבית רבי שם

אויסגעקומען. די רעוואלוציע איז געווען באגרינדעט אויף דעם אז מענטשן זיינען פריי צו זיך פירן ווי זיי ווילן, און דערפאר האט מען אראפגעווארפן דעם מלך ומלכה צו באפרייען די מדינה פון זייער שליטה וממשלה, און דאס זאל איבערגיין צו הנהלת הציבור וועלכער שטעלט פאר כל אנשי המדינה.

כאטש אפילו אז דאס האט די מעלה וואס עס קומט צו אין חופש בגשמיות און אין צדק ויושר כו', און דאס וואלט געבראכט א חירות ועשירות בא אידן - איז אבער וויבאלד אז מ'האט דאס גיט באגרינדעט אויף דעם יסוד פון אמונה ובטחון בה' - האט דאס מיט זיך אויך געבראכט (און ספעציעל דורך נאפאליאן) א צוגאנג פון חופש ברוחניות²², חופש פון עניני דת, און פריקות עול והפקרות וכו', וועלכע האט משפיע געווען אויף נאך כמה וכמה מדינות בזמן ההוא ובזמנים שלאחרי זה.

ומטעם זה האט דער אלטער רבי מנגד געווען בכל התוקף קעגן מלכות צרפת, און האט מתפלל געווען אז זיי זאלן פארלירן די מלחמה,

ועד כדי כך, אז צוליב דעם וואס ער האט גיט געוואלט זיין תחת שליטתם, איז דער אלטער רבי מיט כל בני ביתו (וכל רכושו ונכסיו) אנטלאפן פון ליאדי²³ (ביז אז בדרך הטבע אלץ תוצאה דערפון²⁴ איז דערנאך געווען די הסתלקות פון דעם אלטן רבי'ן אין כפר פיענא בכ"ד טבת).

און ער האט מבטיח געווען (דעם מיטעלן רבי'ן), עד לידי שבועה²⁵, אז רוסלאנד וועט מנצח זיין די מלחמה, און כך הוה. וואס דורך דעם זיינען אידן דעמולט געראטעוועט געווארן פון דער השפעה בלתי רצויה וואס וואלט געווען אויב דעמולט וואלט צרפת איינגענומען רוסלאנד, און אידן האבן דערנאך געקענט ממשיך זיין עבודתם בקירוב לבם אל אביהם שבשמים. ובמיוחד - דורך דעם גילוי פון תורת החסידות במדינה ההיא דורך רבותינו נשיאינו ממלאי מקומו פון דעם אלטן רבי'ן.

ו. דערביי זעט מען דעם חידוש וואס איז צוגעקומען במיוחד בדורנו זה אין דעם יחס צו מדינת צרפת, בכך ובשליחות פון פבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר נשיא דורנו²⁶:

גיט קוקנדיק אויף דעם וואס די מדינה איז געווען בזמנים ההם דער "תוקף הקליפה כו", און האט מנגד געווען צו דער הנהגה על פי יראת שמים ובפרט בדרך החסידות וכו', וואס צוליב דעם האט דער אלטער רבי אזוי שטארק מנגד געווען צו איר נצחון (כנ"ל סעיף ה). און אויך אין די דורות לאחרי זה²⁷ - זעט מען בפועל, אז דער מצב אין צרפת איז גיט געווען אזוי מסוגל אויף יראת שמים כו', און אויך בא רבותינו נשיאינו (ממלאי מקומו פון דעם אלטן רבי'ן) איז גיט געווען בקביעות (כל כך) דער גילוי פון הפצת תורת החסידות אין צרפת²⁸.

כו) בהבא להלן, ראה גם ספר השיחות תשמ"ט ח"ב ע' 570 ואילך. תשנ"ב ח"א ע' 163-4.
 כז) וכן בנוגע לדורות שלפניו - "אשר הרבו להרע בישראל... כמבואר בספר שבט יהודה באריכות וכו'" (אג"ק אדהאמ"צ שם ע' רלט. וראה גם בספרו שערי תשובה ח"א פ"ה ה), (ב).
 כח) וראה לקמן ס"ז שינוי התקופות בזה.

כב) ראה שיחת שמח"ת תרע"ו - נעתקה בס' מגדל עוז (כפ"ח תשמ"ט) ס"ע תנו ואילך.
 כג) ראה בארוכה במכתב אדהאמ"צ הנ"ל (אג"ק שם ע' רמ ואילך). לקו"ד ח"א יג, ב ואילך.
 כד) אג"ק שם ע' רמד. בית רבי שם מו, א הערה ב. לקו"ד שם יד, ב.
 כה) אג"ק שם ע' רמג.

שלימות הבירור איז בשעת מ' באזעצט זיך אין דעם מקום און "הלך בנימוסיה", מ'נוצט אויס די מנהגי המקום אויף מוסיף זיין אין עבודת השם (כנ"ל סעיף ב) - אזוי איז אויך בנוגע צו דער עבודה פון רבותינו נשיאינו אין הפצת התורה והיהדות און הפצת המענינות חוצה, אז בהמשך הדורות איז אין דעם צוגעקומען מער און מער, ביז אז בדרגה זה איז צוגעקומען דער בירור אויך פון מדינת צרפת, אז ניט קוקנדיק אויף דעם וואס זי איז געווען א מקום תחתון ביותר און די מנהגי המקום זיינען געווען דאמאלס א סתירה צו עניני יראת שמים כו' (וואס דערפאר האט דער אלטער רבי מנגד געווען צו דעם נצחון פון צרפת), האבן אידן בדרגה זה (בכח פון כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר נשיא דורנו, כדלקמן) זיך באזעצט אין דער מדינה און איר מברר געווען און מוצק געווען, ביז אז אדרבה - מ'האט אויסגענוצט די מנהגי המקום ("הלך בנימוסיה") אויף מוסיף זיין אין הפצת התורה והיהדות און הפצת תורת החסידות.

ז. ויש לומר אז דער כח אויף דעם קומט דערפון וואס אזוי איז געווען דער סדר בא דעם נשיא הדור אליין, כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר:

דער מקום קבוע פון רבותינו נשיאינו ביז כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר איז געווען אין מדינת רוסיא. אפילו ווען מ'איז ארויסגעפארן פון מדינה ההיא - וואס דאס האט זיך אנגעהויבן פון דעם רבי'ן מהר"ש³⁹ - איז דאס געווען נאר באופן עראי, על מנת לחזור.

בא נשיא דורנו איז צוגעקומען דער חידוש

איז דער מצב איצטער נשתנה געווארן מן הקצה אל הקצה, אז ניט נאר וואס דארטן האט דערגרייכט דער אור הקדושה (ממקום אחר), נאר אידן לומדי תורה (נגלה דתורה ופנימיות התורה) ומקימי מצוות ביראת שמים האבן זיך דארט באזעצט למשך זמן, ובמיוחד - בשליחותו פון כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר נשיא דורנו, און זיך דארט עוסק געווען אין לימוד התורה וקיום המצוות בהידור, און מיט שרייבן חידושי תורה וכו', פון וועלכע אויך אנדערע (במקומות אחרים) קענען לערנען, דורך דעם וואס דאס איז דערנאך ארויס אין דפוס וכיוצא בזה.

ובמיוחד - נאך דער צווייטער וועלט מלחמה, זיינען בהשגחה פרטית אנגעקומען אהינצו און זיך דארט באזעצט אידן פון פארשידענע מדינות, ביז אז זי איז געווארן א מקום ומרכז פון תורה און אידישקייט, פון הפצת התורה והיהדות בכלל און הפצת מענינות החסידות במיוחד, דורך דעם וואס מ'האט דארט אויפגעשטעלט א ריבוי מוסדות של תורה ותפלה, כולל ובמיוחד - ישיבת "תומכי תמימים ליובאוויטש", אויך "אחי תמימים" וכיוצא בזה, מיט כמה וכמה סניפים, און מוסדות חינוך בכלל על טהרת הקודש, און נוסף לזה - דרוקט מען דארט ספרים, אין נגלה דתורה און אין פנימיות התורה, וכל זה באופן פון הולך ומוסיף ואור.

און דער חידוש בדבר איז מובן על פי הנ"ל: כשם ווי דאס איז בנוגע צו דער עבודה בכללות העולם, אז מדור לדור זיינען אידן אנגעקומען אין נייע, ווייטערע ערטער בכדי דארטן אויפטאן דעם בירור, ווארום די

(ט) ראה ספר התולדות אדמו"ר מהר"ש (קה"ת תש"ל) ע' 39.

לגבי די נשיאים שלפניו - אז ער האט עוקר געווען מקומו פון מדינת רוסיא, און האט זיך באזעצט אין אנדערע מדינות. ובכללות - זיינען בשנות נשיאותו געווען דריי תקופות, פון לערך עשר שנים (ווי גערעדט אמאל^ל): די ערשטע תקופה (תר"פ-תרפ"ח) - בעיקר אין רוסלאנד, די צווייטע תקופה (תרפ"ח-ת"ש) - אין פולין, און די דריטע תקופה (ת"ש-תש"י) - אין ארצות הברית.

ועל פי המדובר לעיל, אז בכל מקום דארף זיין די התלבשות לויט די מנהגים ותכונות המקום ("הלך בנימוסיה"), זיינען געווען שינויים ממקום למקום אין דעם אופן העבודה פון הפצת התורה והיהדות און הפצת המעיינות חוצה, בהתאם צו דעם מקום וואו ער האט זיך באזעצט.

ויש לומר, אז וויבאלד אז בא נשיא דורנו עצמו איז געווען די התלבשות אין פארשידענע אופני העבודה, פון רוסלאנד (מקום אבותיו), וואו אלע רבותינו נשיאינו האבן געטאן עבודתם, ביז אין ארצות הברית, חצי כדור התחתון - האט דאס געגעבן דעם כח צו אויפטאן דעם בירור פון כל המקומות שבעולם, אויך אין דעם תחתון ביותר, ווי מדינת צרפת וכיוצא בזה.

און דאס איז דער חידוש פון דורנו זה לגבי דעם דור פון דעם אלטן רבי'ן (און די דורות שלפני זה בכלל) - ווי מ'זעט עס בגלוי ביחס צו מדינת צרפת:

לאחרי דער בירור וזיכוך וואס האט זיך

אויפגעטאן דורך דער עבודה פון הפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה במשך כמה וכמה דורות פון דעם אלטן רבי'ן, וואס די עבודה האט אויפגעטאן א בירור וזיכוך אויך בכל העולם (בדרך מלמעלה למטה), ועוד ועיקר: קומענדיק אלס געענטער צו דער גאולה ווען עס וועט זיין שלימות הבירור פון כל העולם - האט מען בדרגה זה באקומען פון כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר נשיא דורנו נאך א העכערן כח, צו אויפטאן דעם בירור אויך פון מדינת צרפת.

ובכללות יותר - האט זיך אנגעהויבן די עבודה בזה נאך פון דעם רבי'ן מהר"ש"א, כידוע^ל אז ער איז עטלעכע מאל געפארן אין צרפת און האט דארט געמאכט בעלי תשובה (נוסף לזה וואס ער האט דארט געטראכט און אויפגעטאן ענינים אין תורת החסידות), און דערנאך נאכער דורך דעם רבי'ן (מהורש"ב) נשמתו עדין, וועלכער איז דארט געווען מערערע מאל, ביז אז דארט (אין מענטאן) איז געווען דער "בנין" פון המשך תעריב הידוע^ל, און ער האט דארטן אויך געשריבן א חלק פון דעם המשך^ל.

און עיקר ושלימות הבירור - באופן של קביעות והתישבות ובאופן פנימי^ל, ביז באופן פון הפצה - האט זיך אויפגעטאן בדרגה, דורך כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר נשיא דורנו, וואס - נוסף לזה וואס ער איז געווען אין צרפת כמה פעמים, און האט דארט געזאגט מאמרי חסידות^ל און שיחות^ל - האט ער

לד) ראה אג"ק הנ"ל ח"ב ע' תשנ"ג.
לה) משא"כ אדמו"ר מהר"ש ואדנ"ע לא היו שם באופן של קביעות כו'.
לו) ד"ה אני לדודי, מיום ד', ח' אלול תרצ"ו בפריו - ע"פ רשימת מאמרי דא"ח שלו (קה"ת תשכ"ח). ועוד.
לז) פורים תרח"ץ בפריו (ספר השיחות תרצ"ו: חורף ה'ש"ת ע' 257 ואילך).

ל) לקו"ש ח"ח ע' 303 ואילך.
לא) ולהעיר שכמה מרבותינו נשיאינו דיברו בשפה הצרפתית, ראה (לדוגמה) ספר התולדות שם ע' 42. אג"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"ד ע' רמו (ושם, שפעם, בהיות כ"ק אדנ"ע עם בנו כ"ק מו"ח אדמו"ר בצרפת, כמשך כארבעה שעות דיבר בשפה הצרפתית).
לב) ספר התולדות שם.
לג) לקו"ד ח"ב שא, א. שה, א.

אַרְצוֹת הַבְּרִית, אֵין חֲצֵי כְדוֹר הַתַּחַתוֹן, אֹון הָאֵט דָּאָרְט (אֵין צָרְפֶּת) מִיֶּסֶד גְּעוֹוְעֵן יִשִּׁיבַת תּוֹמְכֵי תְּמִימִים אֹון נֶאֱךְ מוֹסְדוֹת, אֹון מְמַנָּה גְּעוֹוְעֵן אֹון גְּעֵשִׁיקֵט שְׁלוּחִים צו זִיךְ דָּאָרְט בְּאַזְעֶצֶן אֹון אוֹיִפְבוֹיֶען דִּי מוֹסְדוֹת אֹון מְפִיץ זַיִן תּוֹרָה וַיהוּדוֹת בְּכֻלָּל אֹון תּוֹרַת הַחֲסִידוֹת בְּמִיּוֹחַד - וּוִי מְזַעֵט בְּמוֹחַשׁ, וּבְכַפְרֵט בְּשָׁנִים הֶאֱחָרוֹנוֹת, דִּי הֶצְלָחָה גְּדוֹלָה וּמְרוּבָה אֵין דִּי אֵלֶע פְּעוּלוֹת פּוֹן הַפְּצַת הַתּוֹרָה וַיהוּדוֹת וְהַמְעִינּוֹת חוּצָה אֵין מְדִינַת צָרְפֶּת, וְעוֹד מְדִינּוֹת, בְּאוֹפֵן דְּהוּלֵךְ וּמוֹסִיף וְאוֹר.

בִּיז אֵין אַן אוֹפֵן, אַז נוֹסֵף אוֹיף דָּעם וּוְאֵס נְשִׂיא דוֹרְנוּ גִיט כַּח צו מְמַשִּׁיךְ זַיִן קְדוּשָׁה אוֹיף אֵין דָּעם תַּחַתוֹן (וּוְאֵס דָּאָס קֶען דָּאָךְ אָבֵער זַיִן אֵין אַן אוֹפֵן אַז דִּי קְדוּשָׁה וְוֵעֶרֶט דָּאָרְט נְמִשֵּׁךְ דְּוִקָא מִמְקוֹם שְׁנִי, דְּעַר מְקוֹם פּוֹן נְשִׂיא דוֹרְנוּ) - גִּיט עַר כַּח אַז אֵין דָּעם מְקוֹם גּוּפָא הָאֵט מְעַן גְּעֵמַאכְט אַ מְקוֹם וּמְקוֹר אוֹיף תּוֹרָה, דוֹרְךְ מִיֶּסֶד זַיִן דָּאָרְט יִשִּׁיבַת תּוֹמְכֵי תְּמִימִים, אַזוֹי וּוִי אֵין לִיבְאוּוִיטֵשׁ לְכַתְּחֻלָּה^מ, כְּאֵלוּ וּוִי דָּאָס וְוֵעֶרֶט זְעֻלְבְּסְטִשְׁטֵעֵנדיק, אֹון דָּאָרְךְ גִּיט אַנְקוֹמֵעֵן צו דְּעַר הַשְּׁפָעָה פּוֹן דָּעם מְקוֹר, וּוְאֵרוֹם עֵס וְוֵעֶרֶט פּוֹנְקֵט וּוִי דְּעַר עֲנִיָן אֵלִיין.

וּנוֹסֵף לְזֵה - דְּרוֹקֵט מְעַן דָּאָרְט (אֹון מ'הָאֵט אַפְּגֵעֵדְרוֹקֵט אוֹיף בְּעֵבֵר) דְּבְרֵי תּוֹרָה, בְּתוֹרַת הַנְּגַלָּה וְתוֹרַת הַחֲסִידוֹת, כּוּלָּל - חִידוּשֵׁי תּוֹרָה, וּוְאֵס דָּאָס אֵין אוֹיף מְדַגִּישׁ וּוִי צָרְפֶּת וְכו'.

דָּאָרְטֵן גְּעֵשִׁיקֵט שְׁלוּחִים מְבַנֵּי בֵּיתוֹ, וְוֵעֻלְכֵעַ הָאָבֶן דָּאָרְט גְּעֻלְעֵבֵט כְּמָה שָׁנִים^ח, אֹון עוֹבֵד גְּעוֹוְעֵן עֲבוּדְתֵם בְּלִימוּד נְגַלָּה דְּתוֹרָה וּפְנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, אֹון עַר הָאֵט דָּאָרְט גְּעֵשִׁיקֵט כְּתִבֵי חֲסִידוֹת וְאַגְרוֹת קוּדֵשׁ שְׁלוֹ, אֹון דָּאָרְט זַיִנְעֵן אוֹיף צוּגְעֵגְרִיט גְּעוֹוְאָרֵן כְּמָה עֲנִיָנִים לְדְפוּס^ט [כְּמִדּוּבֵר כְּמָה פְּעֵמִים דִּי מְעֵלָה פּוֹן אַ דְּבַר שְׁבִדְפוּס לְגַבֵּי אַ כְּתָב יֵד, אַז דָּאָס דְּעֵרְגִיִּיקֵט צו אַ רִיבּוֹי גְּדוֹל יוֹתֵר מְעוּטֶשֶׁן אֹון אֵין צו זַיִי מְעַר צוּגְעֵנְגְלֵעַ, מָה שְׁאֵין כֵּן אַ כְּתָב יֵד, וּוְאֵס אֵין שְׁיִיךְ נֶאֱרַר צו יְחִידֵי סְגוּלָה בֵּא וְוֵעֵמֵעֵן עֵס לִיגֵט דְּעַר כְּתָב אֹון וְוֵעֻלְכֵעַ קֶענְעֵן דָּאָס לִיִּעֵנְעֵן. וּבְכַפְרֵט בְּשַׁעַת מ'דְּרוֹקֵט אַפְּ אַ דְּבַר חֲדָשׁ, וּוְאֵס דָּאָס הָאֵט אֵין אַ זִיךְ אַ חֲבִיבוֹת מְיּוּחַדֵת וְוֵעֻלְכֵעַ עֵרוּוֵעֵקֵט סְקִנּוֹת בְּטַבֵּעַ הָאָדָם^ן], נוֹסֵף אוֹיף כְּמָה וְכְמָה דְּבְרֵי תּוֹרָה וּוְאֵס זַיִנְעֵן דָּאָרְט גְּעֵשִׁרִיבֵן גְּעוֹוְאָרֵן אֹון (דְּעֵרְנֶאֱךְ) אַרוֹיס לְדְפוּס,

וּבְכֻלָּלוֹת - הָאֵט מְעַן דָּאָרְט אוֹיִפְגֵעֵטֶאן אַ בִּירוֹר וְזִיכּוֹךְ בְּדֶרֶךְ הַתְּלַבְּשׁוֹת דוֹרְךְ "הַלֵּךְ בְּנִימוּסִיָּה", וְדוֹקָא מְתוֹךְ יִרְאֵת שְׁמִים וְהִידוּר, בְּכַדִּי אוֹיִפְטָאן דָּעם בִּירוֹר בְּאוֹפֵן פְּנִימִי, מִיָּגִיה וּבִיָּה, וְוֵעֻלְכֵעַר הָאֵט דוֹרְכְּגֵעֵבְרֶאכֵן דִּי וְוֵעַג אֹון גִּיט דָּעם כַּח צו צוּבְרֵעֵכֵן אֹון מְהַפֵּךְ זַיִן דָּעם תּוֹקֵף הַקְּלִיפָּה.

אֹון דְּעַר גִּילּוֹי דְּעֵרְפּוֹן בְּשְׁלִימוֹת אֵין אַרוֹיסְגֵעֵקוֹמֵעֵן לְאַחֲרֵי וּוְאֵס כְּבוֹד קְדוּשַׁת מוֹרֵי וְחֲמֵי אַדְמו"ר אֵין אַנְגֵעֵקוֹמֵעֵן אֵין

מא) ובלשון מכתבו בקשר להתייחסות הישיבה שם (אג"ק שלו ח"ט ע' רפה): "כל מדינה ומדינה יש לה תנאי חיים שונים. אבל בנוגע הסדרים העיקריים של ישיבת תומכי תמימים אין לזו מהם אף זיו כל שהוא בכל תוקף כעין שהוא בארעא דליובאוויטש". וראה שם לעיל: "ברוך שהחנינו וקימנו והגיענו לזמן הזה ליסד ישיבת תומכי תמימים במדינת צרפת, ואין לשער גודל העונג והנחת רוח שגורמים בזה להוד כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים בשמי עליון כו". - וגודל השמחה בזה ילמק ע"פ המבואר בפנים.

לח) בשלהי חורף תרצ"ג התיישבו כ"ק אדמו"ר שליט"א והרבנית הצדקנית מרת ח' מושקא נ"ע זי"ע בצרפת, שם דרו כשמונה שנים עד שנת תש"א. החו"ל.
לט) ראה בפרטיות במבוא לאג"ק אדמו"ר מהור"צ ח"ג ע' 9 ואילך.
מ) ואף שזה בא בתחלה מצד טבעו (טבע גם של אוה"ע), הרי ע"פ פס"ד הרמב"ם (הל' גירושין ספ"ב) שרצונו הפנימי של ישראל הוא לקיים תומ"צ, מובן, שדברי תורה מושכים אותו - מעצם טבעו - ללמוד ולעיין בהם.

ממאה (שבע מאות), און שנייהם יחד (שבע מאות ושבעים). ויש לומר אז דאס איז מרמז אז אין דעם בירור פון די מדינות, ווערט נגמר ונשלם בירור כל העולם שנברא בשבעת ימי הבנין בכל הפרטים ופרטי פרטים.

נאכמער: "770" - איז דער מספר הבית פון כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר נשיא דורנו, וואו ער האט געלעבט און עובד געווען עבודתו בעשר שנים האחרונות בחיים חיותו בעלמא דין אין ארצות הברית (חצי כדור התחתון). ויש לומר אז דאס איז מרמז אויף דעם צווייטן (העכערן) ענין אין דעם בירור וצירוף [נוסף אויף דעם בירור התחתון ביותר, אבער באופן אז ער בלייבט א תחתון בערך צו דעם עליון], אז דאס ווערט אזוי ווי דער עצם ("770") אליין, דער בית פון נשיא דורנו, דער מקור אויף הפצת המעיינות חוצה בזמן הזה בכל קצוי תבל.

ויש להוסיף, אז דער ענין שטייט נאכמער בהדגשה אין "הלך בנימוסיה": מען נוצט אויס די תכונות המקום גופא למעליותא - צו מגלה זיין דעם עצם (פון עצמות ומהות) אין דעם מקום, אזוי אז עס הערט זיך אן ווי דער ארט ווערט "זעלבסטשטענדיק" בכל עניני תורה ומצוות (על דרך די מעלה אין דעם יש הנברא וואס ער איז מרגיש ווי "מציאותו מעצמותו", וויבאלד אז ער נעמט זיך פון עצמותו יתברך וואס "מציאותו" הוא מעצמותו ואינו עלול מאיזה עלה שקדמה לו חס ושלום^{מב}).

ווערן א מקור אויף עניני תורה לכל העולם כלו, אז אנדערע זיינען מקבל פון די עניני תורה וואס מ'דרוקט דארטן אפ, און קענען אין דעם לערנען ואותיות מחכימות^{מב} וכו'.

וכאמור לעיל, די אויפטואונגען דארט איצטער זיינען דער גילוי בפועל פון די כחות וועלכע כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר נשיא דורנו האט דארט אריינגעלייגט בשנים שלפני זה^{מב}. וואס זייענדיק דער נשיא הדור והנשיא הוא הכל^{מב} - גיט ער דעם כח העצם צו כל אנשי הדור צו אויפטאן דעם בירור בכל העולם כלו, אויך אין דעם מקום הכי תחתון. ביו אין אן אופן אז אין דעם מקום ווערט נתגלה דער עצם אליין, כנ"ל.

ח. ויש לומר אז דאס [ובפרטיות - די צוויי ענינים אין דעם בירור: (א) בירור התחתון (אבער באופן אז ער בלייבט תחתון), און (ב) גילוי העצם אין דעם תחתון, אזוי אז ער ווערט איין זאך מיט דעם עליון] איז אויך מרומז אין דעם ווארט "צרפת":

"צרפת" איז פון לשון צירוף, וואס באדייט דעם ענין פון צירוף ובירור וזיכוף, ווי עס שטייט בנוגע צו דער גאולה^{מב} - "יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים". וואס די גאולה קומט דאך דורך דער שלימות הבירור והצירוף פון כל העולם (כנ"ל סעיף א).

ולהוסיף (על דרך הצחות והרמז): "צרפת" איז אויך בגימטריא שבע מאות ושבעים (770), די שלימות פון מספר שבע, ווי כל א' איז כלול מעשר (שבעים), און כל א' איז כלול

מה) דניאל יב, יו"ד.
 מו) תניא אגה"ק ס"כ (קל, ריש ע"ב).
 מז) ראה ס' השיחות - תורת שלום ע' 120 ואילך. המשך תער"ב ח"ב ע' א'קמ. סה"מ תש"ז ע' 238. ובכ"מ.

מב) של"ה קצא, ב. מגדל עוה הל' אישות פ"ד ה"ט.
 מג) להעיר מדברי הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא נ"ע לאחת מהשלוחות דמדינת צרפת: "מיר האבן געאקערט און געזייט, און איר דארפט שניידן". המו"ל.
 מד) פרש"י חוקת כא, כא.

וואס מ'האט אויפגעטאן במדינת צרפת.

[און דאס איז אויך אן ענטפער צו די וואס קלאגן זיך פארוואס מ'זעט היינט ניט קיין מעשה נסים (ווי בדורות הראשונים). אט - בהנאמר להלן - איז דא איין ביישפיל פון א נס, וועלכער באווייזט ווי די טענה איז ניט אויסגעהאלטן]:

ס'איז ידוע ומפורסם אז יעדע מדינה האט איר ניגון מיוחד, דער "ניגון המדינה" [על דרך ווי דער דגל המיוחד של כל מדינה], וועלכע מ'זינגט אדער שפילט בא אן אסיפה אדער מאורע רשמי, אדער ווען די תושבי המדינה קלייבן זיך צוזאמען בא מאורעות מסוימים רשמיים, ועל דרך זה ווען באיכח און פארשטייער פון דער מדינה פארן צו אנדערע מדינות, וכיוצא בזה.

ס'איז פארשטאנדיק, אז דער ניגון המדינה שטעלט מיט זיך פאר א דוגמא פון דער מדינה. ועל אחת כמה וכמה ווען עס רעדט זיך וועגן דעם ניגון פון מדינת צרפת - כידוע, אז דער ניגון איז נתחבר געווארן בעת דער מהפכה¹¹.

ובפרט על פי פנימיות הענינים - איז דאך ידוע¹² אז יעדע מדינה (גדולה) האט איר שר למעלה, ויש לומר, אז דאס איז אויך פארבונדן מיט דעם ניגון המדינה, וועלכער איז אויסגעקליבען פון דער מדינה¹³.

לפני כמה שנים¹⁴ האבן חסידים אנגעהויבן זינגען דעם ניגון פון מדינת צרפת - דער ניגון של המהפכה - מיט די ווערטער "האדרת

ויש לומר שהא בהא תליא: בכדי אויפטאן דעם בירור פון דעם תחתון ביותר, דארף מען אנקומען צו דעם כח העצם. מצד בחינת הגילויים - וואו ס'איז דא א חילוק בין עליון ותחתון - קען מען ממשיך זיין אלקות אין א מקום וועלכער איז א כלי מוכשר לזה; מה שאין כן בכח העצם (שלמעלה מעליון ותחתון) קען מען מברר ומצרף זיין אפילו א מקום תחתון וואס איז ניט קיין כלי, ביז נאכמער - ממשיך זיין דארט דעם עצם אליין. און אזוי אויך לאידך: דוקא דורך דעם מקום הכי תחתון - ווערט נתגלה דער עצם, וואס טוט אויך דעם בירור בכל העולם.

ט. על פי זה וועט מען פארשטיין אויך: די שליומות הבירור פון כל העולם אין דער גאולה - "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה" - איז תלוי און דריקט זיך אויס אין דעם בירור בדרך התלבשות פון גלות "צרפת" - ובשני הענינים הנ"ל: (א) זייענדיק דער מקום תחתון ביותר ווערט דורך אים אויפגעטאן גמר ושליומות הבירורים פון כל העולם, כמרומו בשמו "צרפת" מלשון צירוף ובירור. (ב) אין דעם בירור פון צרפת (בגימטריא "770") איז אויך מרומו דער גילוי וואס גיט דעם כח צו מברר זיין כל הענינים בשליומות, ביז באופן אז בכל מקום ומקום איז מען ממשיך דעם גילוי העצם.

י. בכדי מאכן נאך לייכטער פאר א אידן - האט מען געזען א דבר פלא וועלכער דריקט אויס בגלוי לעיני בשור דעם בירור והפיכה הנ"ל

(1) ראה גם יהל אור (ע' שעד) בנוגע לניגוני ישמעאל ואדום (ש"ב) בישמעאל ניגונם הוא של מרה שחורה וזוה מתענגים, ובאדום הוא להיפך ניגונים של חדוה" - שקשורים עם מהות אומות אלו.
(2) בעת ההקפות דליל שמח"ת שנת תשל"ד.

(מח) ולהעיר שבשנה זו תתמלאינה מאתיים שנה לחיבור ניגון זה (בשנת תקנ"ב).
(מט) ראה ספר השיחות תורת שלום ע' 204: "כל מלך גדול, כמו מדינתנו ואנגליא וצרפת ואשכנז בודאי יש להם שרים כו", ע"ש בארוכה. וראה גם אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ב ע' צה ואילך.

והאמונה לחי עולמים... התהלה והתפארת לחי עולמים"י.

א משך זמן קצר לאחרי זה - האט פאסירט א דבר פלא ביותר: מדינת צרפת האט געמאכט א שינוי אין דעם ניגון המדינה הנ"ל"י.

ובסבת הדבר - זיינען אלטע חסידים מסביר, אז לאחרי וואס דער ניגון איז נתהפך געווארן לקדושה (פנ"ל), האט דאס דערהערט דער שר ומזל למעלה פון מדינת צרפת, און דאס האט גורם געווען למטה דעם שינוי אין דעם ניגון, מצד דעם רגש אז דאס איז געווארן א ניגון וואס באלאנגט בתחום הקדושה, א חסיד'ישער ניגון, וועלכע מ'זינגט בא חסיד'ישע פארברענגענישן, כולל אויך - ביי התועדויות אין מדינת צרפת עצמה!

דערביי זעט מען בגלוי דעם שינוי להקצה וואס האט זיך אויפגעטאן בדרגה זה לגבי דעם דור פון דעם אלטן רבי'ן:

מען האט גענומען דער ניגון און אים מהפך געווען לקדושה - "האדרת והאמונה לחי עולמים", און מען זינגט אים (מיט די זעלבע תנועות) בא חסיד'ישע פארברענגענישן, בא וועלכע מ'רעדט דברי התעוררות בעניני תורה ומצוות און תורת החסידות.

ועד כדי כך, אז עס זיינען דא אזוינע וואס ווייסן גארניט אז דאס איז א ניגון גענומען פון "ערגעץ", נאר מיינען אז דאס איז א

חסיד'ישער ניגון מעיקרא [אז מזמן לזמן ווערן נתחדש נייע חסיד'ישע ניגונים דורך די וועלכע זיינען מסוגלים צו מאכן א גוטן ניגון, און בשעת דאס ווערט נתקבל על ידי הציבור און מ'זינגט עס בציבור, ווערט עס א חלק פון חסיד'ישע ניגונים]!

יא. פארוואס דערמאנט מען וועגן דעם איצטער? ובפרט אז א חסיד קען דאך טענה'ן, אז אים האט מען אויפגעהאדעוועט אז כל ענינו איז - לימוד התורה, ער האט גיט קיין צייט פאר אנדערע זאכן, כולל אויך - מופתים, ביז אז זיי זיינען ביי אים גאר גיט אזוי תופס מקום"י.

איז ערשטנס - דארף זיין די הכרה והודאה לה' אויף די נסים וואס ער טוט.

ובפרט ווען מ'שטייט בסמיכות לימי החנוכה, וואס ענינם איז "פרסומי ניסא"י - איז אפילו אם תמצוי לומר אז בשאר ימי השנה דארף גיט זיין אזא הדגשה אויף פרסומי ניסא (כדמוכח מזה גופא אז דאס איז ענינו פון חנוכה ופורים וכיוצא בזה) - איז אבער בימי החנוכה, דארף זיין פרסומי ניסא, ויש לומר - אז דאס איז כולל גיט נאר דעם נס המלחמה והנס דחנוכה (פון פך השמן), נאר פרסומי ניסא אין אלע נסים וואס דער אויבערשטער טוט פאר אידן - "בימים ההם בזמן הזה".

ועוד והוא העיקר: די הכרה והודאה ונתינת שבח לה' אויף די נסים וואס ער טוט,

(מפני הכבוד), ע"פ הצעת מנהיגה של צרפת דאז. ובשנת תשמ"א שינה אותו מנהיגה החדש (הנוכחי) חזרה לקצבו הקודם. המור"ל.
 (נד) וראה אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ב ע' צד. סה"מ תש"ט ע' 43 (השני). סה"ש תשמ"ז - שיחת ש"פ תבוא.
 (נה) שבת כא, ב ובפרש"י.

(ב) ע"ד "נאפאליאן'ס מארש" - ראה ספר השיחות תש"ג ע' 118, שרבינו הזקן ביקש שידועוהו ניגון ה"מארש" שעמו עברו הצרפתים את גבולה של רוס, וכשינגנו הניגון בפניו נענה ואמר שזהו ניגון של נצחון, וסיים - לאחרי משך זמן שהי' "שטארק פאר'דביקות" - סוף כל סוף יהי' דידן נצח!
 (ג) כמה חדשים לאחרי שהתחילו לנגן "האדרת האמונה וכו'" בשנת תשל"ד - שינו את קצב הניגון ורככו את תנועותיו

ובאופן פון מוסיף והולך ואור (בהתאם צו די גרות חנוכה), ועוד ועיקר - רעדן וועגן פרסומי ניסא, די גסים "בימים ההם בזמן הזה".

יג. די ענינים הנ"ל בקשר מיט צרפת שטייען בהדגשה בא דער התועדות, מצד דעם וואס עס געפינט זיך דא א קבוצה אידן פון צרפת וועלכע זיינען געקומען אויף דעם שבת דא אין דעם בית הכנסת ובית המדרש פון כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר נשיא דורנו ("770").

ובפרט אז די אידן זיינען זיך עוסק אין אויפבויען מוסדות חדשים אין צרפת און אין הדפסת ספרים חדשים, וכמובן לעיל ווי דאס איז נוגע אין דעם בירור פון כל העולם. נוסף אויף דעם - וואס דאס גיט זיכער צו הצלחה אין אלע ענינים פון די מתעסקים בזה, בגשמיות וברוחניות, און גיט צו אין זייער פארבונד מיט תורה ומצוות, דורך דעם וואס זיי זיינען מוסיף בפשטות בקיום התורה והמצוות, כולל ובמיוחד - אין מצות הצדקה, וואס איז מקרבת את הגאולה¹¹, די גאולה פאר אידן בכל העולם בלו.

דערפער איז מהנכון צו זיי מכבד זיין מיט זאגן "לחיים", און דערפון זאל נמשך ווערן א הוספה בחיים צו יעדערער פון זיי און צו אלע מסובים בתוך כלל ישראל.

ולהוסיף, אז דא געפינען זיך אויך אורחים פון מדינת קנדה, וועלכע האט אמאל געהאט א שייכות צו מדינת צרפת.

יד. ויהי רצון, אז דער בירור והפיכה פון צרפת - צוזאמען מיט שלימות עבודת הברורים בכל העולם - זאל שוין ברענגען בפועל ממש דעם קיום היעוד "וגלות החל הזה לבני ישראל

איז נוסף אויף אן ענין של הכרת טובה - איז דאס נוגע צו ביאת משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלימה, ווי די גמרא זאגט: "בקש הקדוש ברוך הוא לעשות חזקיהו משיח . . אמרה מדת הדין לפני הקדוש ברוך הוא . חזקיהו שעשית לו כל הנסים הללו (שניצל מסנחריב ונתרפא מחליו¹²) ולא אמר שירה לפניך תעשהו משיח".

על פי זה איז מובן בענינו, אז פרסומי ניסא פון די גסים וואס דער אויבערשטער טוט בזמננו - איז נוגע צו ברענגען די גאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש!

יב. דערפון האט מען ארויס א הוראה עיקרית:

וויבאלד מ'האלט שוין נאך אלע ענינים, און די גאולה איז נאך ניט געקומען - איז א דבר נכון ביותר צו טאן אין דעם ענין פון "פרסומי ניסא", צו מפרסם זיין בא זיך און ביי אנדערע, ובכל מקום ומקום - די גסים וואס דער אויבערשטער טוט מיט אונז, וויסנדיק אז דערמיט איז פארבונדן די גאולה האמיתית והשלימה!

ועל אחת כמה וכמה אין די ימי החנוכה, וואס ענינם איז "פרסומי ניסא" כנ"ל - דארף מען זען אויסנוצן די טעג, נוסף אויף די אלע פעולות ומבצעי חנוכה, אויך - אויף מאכן חסיד'ישע פארברענגענישן [אדער אנרופן דאס בלשון אחר, בכל מקום לפי ענינו, "אזלת לקרנתא הלך בנימוסיה"], בכל יום פון די ימי החנוכה, און דארטן רעדן דברי תורה, נגלה תורה און פנימיות התורה, און אננעמען החלטות טובות בכל עניני תורה ומצוות,

(נח) ב"ב יו"ד, א. וראה תניא פל"ז (מת, ב). תניא אגה"ק ס"י (קטו, א).

(נו) סנהדרין צד, א.
(נז) פרש"י שם.

זֶה: "וְנֹאמַר אָמֵן".

[הַאֲוֵרָחִים שִׁיחֵיו מְצַרְפֵּת אָמְרוּ "לְחַיִּים".
וְנִגְנְנוּ "הַאֲדָרֶת וְהָאֲמוּנָה לְחַי עוֹלָמִים".
וּבְאֲמָצַע הַנְּגוּן רָמְזוּ כְבוֹד קְדוּשַׁת אֲדֹמוֹר
שְׁלִיט"א בְּאֲצַבְעוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים לְשֵׁרוֹקֵי^כ].

גו' עד צרפת גו' ירשו את ערי הנגב, ועלו
מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה
לה' המלוכה, בגאולה האמיתית והשלימה
על ידי משיח צדקנו, "פִּרְצֵת עֲלֶיךָ פֶּרִיץ"^ט,
"זֶה מְשִׁיחַ שְׁנֹאמְרֵי עֲלֶה הַפּוֹרֵץ לְפָנֵיהֶם"^{סא},

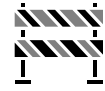
(און ווי מ'איז מסיים ברכת החודש בשבת

וראה סד"ה וישב העת"ר (המשך תער"ב ח"ב ע' תשפג).
שיחת פורים תשל"ו, ולשמחה שלמעלה ממדידה והגבלה
באופן של "פרצת" (אותיות "צרפת"). ולהעיר, שזהו גם
ענינה של סעודה שלישית בשבת (ראה שבת קיח, א"ב,
זח"ב פח, ב. וראה סידור (עם דא"ח) ה, א ואילך. ובכ"מ).

נט) פרשתנו לח, כט.
ס) מיכה ב, יג.
סא) אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספפ"ה ובפרש"י.
סב) להעיר מהשייכות דשריקה לענין הגאולה וקיבוץ גליות
(כמ"ש אשרקה להם ואקבצם - זכרי' י, ח. חולין סג, א.

שיעור שני: נקודות למחשבה

מדוע חסידים מאמינים שניתן וחייבים להשתמש בכל דבר עבור עבודת ה', גם אם זה נראה כדבר המפריע לעבודת ה'?

לפי החשיבה הגאולתית, העולם אינו רק כלי לאלוקות בלבד. מה עוד?

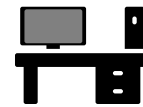
כיצד יכול היבט זה של חשיבה גאולתית לשנות את הדרך בה אתם מתמודדים עם אתגרים?

בתפיסה הגאולתית, כל מקום הוא מרכז של תורה וקדושה. ציינו מקום אחד שאתם נוהגים לבקר בו, שבו הייתם מתנהגים אחרת אם הייתם מאמצים את החשיבה הזו.

אילו מנהגים או תרבויות ייחודיות נפוצים במקום העבודה שלכם, וכיצד תוכלו להשתמש בהם כדי להפיץ תורה ויהדות?

הצעת שלבים ליישום

- העולם ואלוקות אינם דברים נפרדים שצריך לגשר ביניהם. הם אותו הדבר. כל דבר בחיים, לא משנה כמה מאתגר וקשה הוא נראה, הוא קדוש ויש להשתמש בו בעבודת הקודש שלנו. זהו משהו (כגון יוטיוב, פייסבוק, ספוטיפיי וכו') או משהו שאתם מוצאים מאתגר במיוחד עבור השליחות או היהדות שלכם. במקום להימנע מהדבר הזה, מצאו דרך להפוך אותו לנכס עבור עבודת הקודש שלכם.

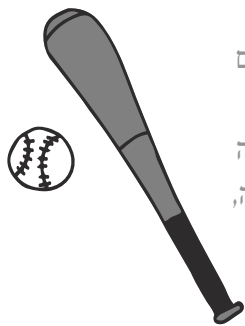

- כל מקום הוא קדוש במהותו ויכול להיות מרכז יהודי. בין אם אנחנו בחופשה עם המשפחה, בנסיעת עסקים עם קולגות או בשיעור חסידות עם המשפיע שלנו, אנחנו תמיד במוקד הקדושה. היכן שאתם נמצאים, עליכם לטפח חשיבה גאולתית ולהסתכל על זה כמקום השליחות שלכם. שימו לב לסביבות שבהן אתם נוטים לאמץ תפיסה סתמית יותר, ושנו את החשיבה.

- לכל מקום יש תרבות מסוימת: יש מקומות שמעריכים חינוך, אחרים מעריכים ספורט וכושר גופני, ואחרים מעריכים את האומנויות. במקומות עבודה רבים יש מנהגים קולגיאליים כמו ארוחות צוהריים או ללכת אחת לחודש למסעדה בערב. לכל מקום יש סגנון ייחודי של דיאלקט, ניבים, תרבות, אופנה, הומור, כיף וכו' המיוחד לו.

הפכו את המסורות או התרבויות הללו למסכים שבאמצעותם ניתן להפיץ יהדות על ידי לימוד תורה וארגון תוכניות תוך שימוש במותגים הייחודיים של מיקומכם. לדוגמה, באמריקה השתמשו בבייסבול כמשל בדרשה או בשיעור שלכם. בקנדה, גייסו כוכבי הוקי כדי לקדם את האירועים שלכם ברשתות החברתיות. בצרפת, ארגנו טעימות יין עם מניין ושיעור

לפני ואחרי וכו'. צריך ליצור תוכנית? גייסו אחרים שיעזרו לכם והפכו את הקולגות, הלקוחות, הצוות, החברים והתרבות המקומית למסגרת להפצת המעיינות.

יחד עם זאת, אל תתפשרו על איכות התורה שאתם מלמדים או היהדות שאתם מפיצים. בתפיסה הגאולתית, כל מקום ראוי להגיע להישגים הכי גדולים ולתורות העמוקות ביותר. למדו יהדות אותנטית, המועברת בשפה המקומית ובאמצעות תרבות המסורת המקומית.

הקובץ נדפס
לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת שמעון בן מנחם שמואל דוד הלוי ע"ה

נפטר כ' כסלו, ה'תשפ"ב
תנצב"ה

הקיצו ורננו שכני עפר והוא בתוכם

